

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา
ผู้วิจัย นายปราธนา แสงสุด **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา ภัสสรศิริ **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

ประชากรได้แก่ ครู 56 คน จากโรงเรียนในกลุ่มคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา ทุกโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียน เครื่องมือวิจัยได้แก่ (1) แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความพร้อมในการทำวิจัย มีค่าความเที่ยง .94 และ (2) แบบสอบถามปลายเปิดถามความต้องการในการทำวิจัยและการสนับสนุนการทำวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิด

การวิจัยปรากฏผลว่า (1) ความพร้อมทั้ง 3 ด้านที่เกี่ยวกับครู คือความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ทักษะในการทำวิจัย คุณลักษณะของนักวิจัย และความพร้อมของโรงเรียนในการสนับสนุนการวิจัย อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน (2) ครูร้อยละ 95 มีความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียน และต้องการได้รับการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ เรียงตามลำดับดังนี้ การสนับสนุนงบประมาณ การจัดการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ การส่งเข้ารับการอบรมในกรณีที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้จัด การจัดหาและสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ การให้คำปรึกษาแนะนำ และต้องการขวัญและกำลังใจ

คำสำคัญ การวิจัยในชั้นเรียน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา ภัตสรศิริ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิจัยมาโดยตลอด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณท่าน ไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ นายสถาพร ไกยชาติ ครู โรงเรียนบ้านกระเบื้อง นายภูเบศ เทียนศรี ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านคอนชุมช้าง นายชิตวิวุฒิ นาคคุณทรง ผู้อำนวยการสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านโคกสะอาดสามัคคี อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษา และตรวจสอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะครูในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้ตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนและกำลังใจจาก นางอาภรณ์ แสงสุด นายจักร พงศ์ แสงสุด นายผดุงเกียรติ แสงสุด และบุพการีทั้งสองท่าน ที่มีส่วนช่วยให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวมาอีกครั้งหนึ่ง

ปรารธนา แสงสุด

เมษายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน.....	5
ประโยชน์และความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน.....	7
ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน.....	12
รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน.....	15
กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน.....	18
ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน.....	24
การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สัญลักษณ์ใช้ในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพร้อมการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียน ดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา.....	44
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียน ดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา.....	48
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	50
สรุปการวิจัย.....	50
อภิปรายผล.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก.....	58
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ(แบบสอบถาม).....	59
ข แบบสอบถาม.....	60
ประวัติผู้ศึกษา.....	66

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนครู จำแนกตามโรงเรียน.....	38
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามเพศ อายุ อาชวราชการ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ระดับชั้นที่สอน การผ่านการศึกษาหลักการวิจัยในชั้น เรียน การเข้ารับการอบรม และการทำวิจัยในชั้นเรียน.....	42
ตารางที่ 4.2 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหา ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม.....	44
ตารางที่ 4.3 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหา ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน.....	45
ตารางที่ 4.4 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหา ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านทักษะในการทำวิจัย.....	46
ตารางที่ 4.5 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหา เฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย.....	47
ตารางที่ 4.6 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหา ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน.....	47
ตารางที่ 4.7 ความถี่และร้อยละของความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในกลุ่ม โรงเรียนดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา.....	49

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 ลักษณะการวิจัยของครู.....	12
ภาพที่ 2.2 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน.....	18
ภาพที่ 2.3 แบบจำลองกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิส และแมกเทกการ์ด.....	20
ภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการวิจัยกับกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้.....	21

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จในยุคการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้นั้น การพัฒนาที่สำคัญที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาก็คือการพัฒนาครู ดังที่ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (2544: 9) กล่าวไว้ว่า บุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานให้เกิดกระบวนการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ก็คือ ครูเพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ครูใช้การวิจัยในการพัฒนาตนเองและกระบวนการเรียนการสอน โดยได้กำหนดไว้ในมาตราที่ 24 ข้อ 5 ที่กล่าวไว้ว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ” และในมาตรา 30 กล่าวไว้ว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา”

รูปแบบการวิจัยที่ควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถคือ การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom research) ทั้งนี้เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีหลักการและวิธีการที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูยังคงมีบทบาทเป็นครูปฏิบัติการสอนในห้องเรียนและขณะเดียวกัน ก็เป็นนักวิจัยที่ทำหน้าที่ที่ค้นคว้าหาวิธีการแก้ปัญหาในห้องเรียน (สุวิมล ว่องวาณิช 2547: 10) การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตในการทำงานของครูอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพเพราะจะมองเห็นทางเลือกต่าง ๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้นแล้วจะตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเห็นตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครูอันจะนำมาซึ่ง

ความรู้ในงานและความปีติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม 2538: 6) ซึ่งสอดคล้องกับ ประวิต เอรารวรรณ์ (2542: 2) ที่กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะ นำครูไปสู่เป้าหมายความเป็นครูมืออาชีพได้ ซึ่งผู้เรียนรู้จะได้รับการพัฒนาอย่างดีที่สุด

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยเป้าหมายที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวเองเป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ โดยอาศัยการทำงานที่มีระบบเข้ามาช่วย โดยหวังว่าข้อมูลที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือสูงและสรุปผลได้อย่างถูกต้องสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนนั้นเป็นการวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของครู โดยมีครูเป็นนักวิจัย ทั้งผลิตงานวิจัยและบริบทงานวิจัย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ครูเป็นนักวิจัยและนำงานวิจัยไปใช้ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติมุ่งศึกษาทำความเข้าใจในงานหรือกิจกรรมในหน้าที่เพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานหรือกิจกรรม ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการศึกษาค้นคว้าของครูซึ่งจัดว่าเป็นการปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนหรือพฤติกรรมของนักเรียน ค้นหาคำตอบต่อข้อสงสัยและคิดวิเคราะห์ (Critical thinking) เพื่อพัฒนานวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน (กรมวิชาการ 2542: 1)

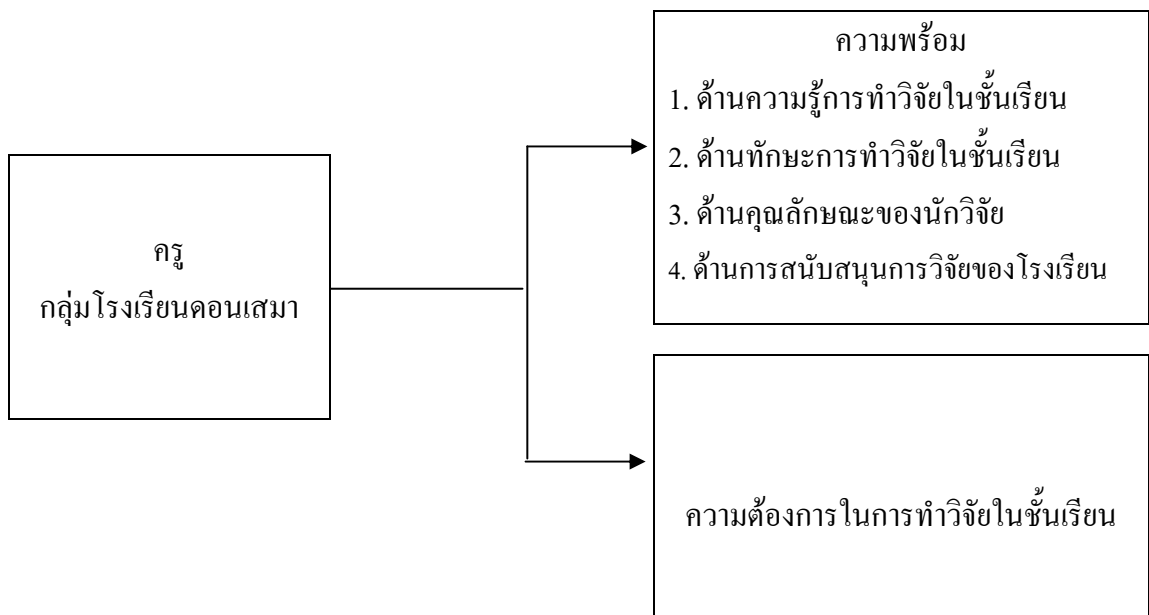
ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ซึ่งเป็นผู้กำกับติดตามดูแลให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประโยชน์กับผู้เรียนให้มากที่สุด ได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน จึงได้ทำการศึกษาความพร้อมและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อหาทางส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพร้อมและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาความพร้อมและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีกรอบในการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความพร้อมและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 8 โรงเรียน ครูผู้สอน 56 คน ตามกรอบแนวคิดข้างต้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม 2548

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ครู หมายถึง ครูในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน และจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน จำนวน 56 คนจาก 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านเสมา โรงเรียนบ้านหนองแจ่มน้อย โรงเรียนบ้านดอนบก โรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง โรงเรียนบ้านกระเบื้อง โรงเรียนบ้านทองกลางน้อย โรงเรียนวัดบ้านคู และโรงเรียนบ้านโคกน้อย

5.2 การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูผู้สอน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาเด็กในชั้นเรียนของตนเอง อย่างเป็นระบบ

5.3 ความพร้อม 4 ด้าน หมายถึง การดำเนินงานด้านการวิจัยในชั้นเรียน ในปีการศึกษา 2547 ในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา โดยให้ครูประเมินตนเอง ประกอบด้วยด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ด้านทักษะในการทำวิจัย ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย และด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน ความต้องการ หมายถึง ความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนส่งเสริม และพัฒนาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

5.5 ผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

5.6 กลุ่มโรงเรียนคอนเสมา หมายถึง กลุ่มโรงเรียนที่ประกอบไปด้วย 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเสมา โรงเรียนบ้านหนองแจ่มน้อย โรงเรียนบ้านนาดอกบก โรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง โรงเรียนบ้านกระเบื้อง โรงเรียนบ้านทองกลางน้อย โรงเรียนวัดบ้านคู และโรงเรียนบ้านโคกน้อย มีครูรวมทั้งสิ้น 56 คน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมาในครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

6.1 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย จะทำให้ทราบความพร้อม และความต้องการของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

6.2 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
2. ประโยชน์และความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
3. ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
4. รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน
5. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
6. ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน
7. การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนมีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 2) กล่าวว่า iva การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ จุดเน้นของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การแก้ปัญหา หรือพัฒนากระบวนการเรียน การสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาและวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียน การสอน เพื่อแก้ปัญหาและ หรือ พัฒนาการสอนของตนเอง และเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยให้เกิด ประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

คงศักดิ์ ชาติทอง และงามนิษฐ์ ชาติทอง (2543: 2) ได้ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียน iva การวิจัยในชั้นเรียนคือ กระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในบริบท การศึกษาในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูและนักเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การเรียนรู้ของนักเรียน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นได้ทั้งการวิจัยเพื่อหาข้อมูลพื้นฐาน ขยายองค์ความรู้

หรือสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนางานการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครู การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิจัยที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริงและเป็นงานวิจัยที่จะช่วยพัฒนาวิชาชีพครู งานวิจัยที่ทำโดยผู้สอนจะมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะ งานวิจัยที่คนอื่นทำจะไม่เจาะลึก และไม่เข้าประเด็นของปัญหา เพราะก่อนจะใช้ต้องประยุกต์หรือปรับเปลี่ยน ถ้าครูสามารถทำวิจัยได้เอง ผลของการวิจัยนั้นจะนำไปสู่ประโยชน์การใช้งานที่ถูกต้อง ปัญหาในการวิจัยหรือเรื่องที่จะวิจัยในบริบทของโรงเรียน เป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบการวิจัยนั้นไม่ใช่การแก้ปัญหาแต่เป็นการหาคำตอบเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา เราสามารถนำเอาผลของการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาของโรงเรียนของเราได้ เมื่อผลของการวิจัยถูกนำไปใช้ประโยชน์ งานวิจัยนั้นก็มีความสำคัญ และช่วยเสริมสร้างความรอบรู้แก่ตัวของเราเอง ในบริบทของงานที่เราทำได้เช่นนี้ งานวิจัยนั้นก็จะเป็นงานวิจัยพัฒนาวิชาชีพครูด้วย

ศักดิ์ดา อุปภาใต้ (2544: 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการในการแสวงหาความรู้ ด้วยวิธีการใหม่ๆ หรือนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ อาศัยวิธีวิทยาการวิจัย โดยครูเป็นผู้ดำเนินการวิจัยและเป็นผู้ใช้ผลงานวิจัยซึ่งอาจดำเนินการโดยการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research)

อนันท์ ยิงนอก (2544: 8) สรุปความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อการแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ในบริบทของชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้วิจัยและใช้ผลงานวิจัยเพื่อส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

นลินี วารี (2545: 8) กล่าวไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้เพื่อแก้ปัญหา พัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) โดยครูเป็นผู้ดำเนินการวิจัยและเป็นผู้ใช้ผลงานวิจัย

จากความหมายการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปสั้น ๆ ได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการศึกษาที่ดำเนินการโดยครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาเด็กในชั้นเรียนของตนเองอย่างเป็นระบบ

2. ประโยชน์และความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

2.1 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

การที่ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ จะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีกับวงการศึกษา เพราะคุณค่าหรือผลงานจากการคิดค้นนวัตกรรมการศึกษาขึ้นมาใช้ได้ผลนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานทางการศึกษา เช่น

1. นักเรียน นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถพื้นฐานแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็วก็ไม่สร้างปัญหาให้ครูผู้สอน แต่นักเรียนที่เรียนช้าและครูยังให้การสอนแบบเดิมนักเรียนพวกนี้จะเรียนตามไม่ทันและอาจสร้างปัญหากับครู โรงเรียนและสังคมส่วนรวม การที่ครูไม่วางเฉยแต่ได้พยายามวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาอย่างมีหลักการแล้วคิดหาทางแก้ไขสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ นักเรียนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน จนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในระดับที่น่าพอใจและไม่มีปัญหาการเรียนอีกต่อไป

2. ครู ครูจะมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบคือ การวางแผนทำงานประจำ เช่น การวางแผนการสอน การเลือกวิธีที่เหมาะสมการประเมินผลการทำงานเป็นระยะโดยมีเป้าหมายชัดเจน ทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใดอย่างไร โดยการทำการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อหาทางแก้ปัญหาคือได้อย่างเหมาะสมในการคิดแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังสามารถใช้ผลงานวิจัยที่ครูเป็นผู้จัดทำประกอบการพิจารณาเลื่อน ระดับ ตำแหน่งได้

3. โรงเรียน ครูจะมีความสัมพันธ์มากขึ้นเนื่องจากได้ร่วมกันคิดหาปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ การเขียนรายงาน เนื่องจากครูแต่ละคนมีความถนัดหรือความชำนาญแตกต่างกัน หากได้ระดมสรรพกำลังความถนัดของแต่ละคนแล้วก็จะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพยิ่งขึ้น เช่น ครูคณิตศาสตร์มีความถนัดในการคิดคำนวณ การนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ ครูบรรณารักษ์ช่วยดูแลการเขียนบรรณานุกรม ครูภาษาไทยช่วยตรวจสอบการสะกดคำ ครูภาษาอังกฤษช่วยด้านการอ่านเอกสาร ตำรา งานวิจัยจากต่างประเทศ เป็นต้น การที่ครูต้องศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่ตนรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ที่มีความชำนาญ จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดสาเหตุ และชี้ประเด็นปัญหาได้ชัดเจน เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดยกระดับมาตรฐานวิชาการของโรงเรียนให้สูงขึ้น

4. วงการศึกษา ผลงานวิจัยที่ดีนอกจากจะได้รับการเผยแพร่โดยทั่วไปแล้ว จะเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนาผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ภาพลักษณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูจะดีเป็นที่ยอมรับในสังคม งานวิจัยในชั้นเรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ซึ่งจะสามารถยกระดับการศึกษาของชาติโดยรวมให้สูงขึ้นด้วย (เทวิน ชินบุตร 2546: 15-16)

การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการช่วยปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ผลการวิจัยช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู ช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นการพัฒนา ทฤษฎีสู่การปฏิบัติซึ่งอาศัยการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ และหลักวิชาการที่ชัดเจน เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ (กัลยา สุบรรณาง 2546: 9)

พ่องศรี วาณิชศุภวงศ์ (2545: 92) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนดังนี้

1. ครู มีความรู้ ความเข้าใจ และความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครู มีความสามารถในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันท่วงทีอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ครู มีความสามารถในการพัฒนางานของตนให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น
4. ครู สามารถใช้ผลงานวิจัยทำผลงานทางวิชาการได้
5. ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลสำหรับใช้ปรับปรุงพัฒนางานอย่างเป็นระบบ
6. ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบาย หรือมาตรฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
7. การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น
8. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2536: 1) กล่าวว่า การวิจัยช่วยครูในด้านการเรียนการสอน เลือกวิธีสอนได้เหมาะสม ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน รู้สาเหตุของเด็ก ครูได้พัฒนาวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยพจน์ รังงาม (2539) ที่กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นประโยชน์กับครู ในแง่ที่เป็นการสืบค้นปัญหาโดยครูผู้สอน ดำเนินการพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา โดยครูนั่นคือ “ครูค้น ครูคิด และครูแก้ปัญหานักเรียนในชั้นเรียนได้”

สุพักตร์ พิบูลย์และคณะ (2538 อ้างถึงใน ปราณี นุ่มน้อย 2540: 9) กล่าวว่า การที่ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่วงการศึกษ เป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพราะคุณค่าหรือผลงานจากการศึกษาค้นคว้านวัตกรรมการศึกษาขึ้นมาใช้ได้ผลนั้นจะก่อประโยชน์ต่อบุคลากรและหน่วยงานทางการศึกษา ดังนี้

1. นักเรียน โดยทั่วไปนักเรียนในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถหรือพื้นฐานแตกต่างกัน หากครูใช้วิธีสอนหรือสื่อการสอนอย่างเดียวกัน นักเรียนกลุ่มอ่อนอาจตามไม่ทันและอาจสร้างปัญหากับครู กับโรงเรียนและสังคมส่วนรวม ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาอย่างมีหลักการ แล้วคิดหาทางแก้ปัญหานั้นจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้นได้ นักเรียนเกิดการใฝ่เรียนรู้จนในที่สุดมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรพึงประสงค์และไม่มีปัญหาการเรียนอีกต่อไป

2. ครู การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทำให้ครูทราบผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองว่า บรรลุเป้าหมายเพียงใด และช่วยให้ครูได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม ครูได้มีการวางแผนการทำงานอย่างมีระบบ เริ่มตั้งแต่มีการเตรียมการสอน จัดทำแผนการสอน เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม ประเมินผลการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะทำอะไรกับใคร เมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไร อีกทั้งส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีให้กับครูผู้สอน สามารถแสดงให้เห็นว่าเป็นครูมืออาชีพ ที่พร้อมก้าวเข้าสู่ยุคของการปฏิรูปการศึกษาและก้าวสู่การประเมินคุณภาพ และมีผลพลอยได้คือสามารถนำผลงานที่เกิดจากการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มาขอเลื่อนระดับตำแหน่งทางวิชาการ

3. โรงเรียน เนื่องจากกิจกรรมการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เริ่มต้นจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการเรียนการสอนในระดับภาพรวมของโรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของวงวิชาการทั่วไป

4. วงการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน จะก่อให้เกิดการขยายองค์ความรู้ ในด้านเทคนิคการสอนแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ สื่อประกอบการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้วิชาชีพครูยกระดับกลายเป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นที่ยอมรับในวงวิชาชีพทั่วไป

การที่ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพราะการวิจัยในชั้นเรียนมีจุดประสงค์ที่สำคัญ เพื่อการปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานของผู้วิจัย ซึ่งจะทำให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถแก้ปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

จากประโยชน์ของการวิจัยดังกล่าว จึงเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการวิจัย และนำความรู้ความสามารถไปปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนโดยตรง และยังเป็นประโยชน์ต่อตัวครูเองในการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการและความก้าวหน้าในวิชาชีพอีกด้วย

2.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

พ่อศรี วาณิชศุภวงศ์ (2545: 91-92) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า ครูในปัจจุบันจำเป็นต้องเรียนรู้และดำเนินการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนและเพื่อพัฒนาการสอนของตนเอง จากผลการทำวิจัยยังส่งผลถึงการพัฒนาตนเองของครูและเป็นการทำผลงานเลื่อนระดับของครูด้วย การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือการวิจัยในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญ ดังนี้

1. การทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตการทำงานอย่างเป็นระบบเพราะกระบวนการวิจัยจะช่วยให้ครูรู้จักการแสวงหาความจริง หรือการค้นหาคำตอบอย่างมีระเบียบ แบบแผนตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์และมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแน่นอน

2. การแสวงหาความจริงหรือการแสวงหาคำตอบด้วยการวิจัย ทำให้ครูเกิดความรู้ใหม่ขึ้นมา เป็นการพัฒนาเกิดการเรียนรู้ คำว่า “เรียนรู้” พระธรรมปิฎก (2541: 23) ได้ให้แง่คิดไว้ว่า คำว่า “เรียน” มีคำว่า “รู้” นี้เป็นแก่นหรือแก่นหรือเป็นสาระของการเรียน

เรียน = รู้ + ได้ความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

เรียน = รู้ + ทำให้ได้ ทำให้เป็น

3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการวิจัย ทำให้ครูเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ทำงานมีเหตุมีผล สร้างสรรค์ นำไปสู่การเป็นผู้มีวิทยายุทธ์แกร่งกล้าในการสอน เรียกได้ว่าเป็นครูผู้รอบรู้หรือครูปรมาจารย์ (Master teacher) และพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional teacher)

4. ผลของการวิจัยทำให้วงการศึกษามีนวัตกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นและหลากหลาย สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ ตามที่คิดค้นใหม่ สามารถนำไปใช้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

5. ผู้เรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณธรรมและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นำไปสู่จุดหมายสำคัญของการปฏิบัติการเรียนรู้คือ พัฒนาคุณภาพของคนไทย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 3) ได้ให้ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ว่า

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตร และปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

4. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

สุวัฒนา สวรรณเขตนิคม (2538 อ้างถึงใน นลินี วารี 2545: 2) สรุปว่า การวิจัย

ปฏิบัติการในชั้นเรียนนั้น จะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานครูอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพเพราะมองเห็นทางเลือกต่างๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้ง มีการตัดสินใจที่มีเหตุผลและสร้างสรรค์ มีโอกาสคิดมากขึ้นในการใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงานและครูสามารถบอกได้ว่างานจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้น ได้ผลหรือไม่เพราะอะไร นอกจากนี้ยังสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างดี ผลจากการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมและครูมีความสุขในการทำงาน เป็นที่คาดหวังว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมแล้วจะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาและวิชาชีพดังนี้

1. นักเรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. มีข้อความรู้หรือมีนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงเกิดมากขึ้นที่จะเป็นประโยชน์ต่อตัวครูและเพื่อนครู
3. การทำงานของครูจะพัฒนาไปสู่ครูมืออาชีพ (Professional teacher) ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในการที่จะพัฒนาครูของกระทรวงศึกษาธิการ

สุวิมล ว่องวานิช (2544: 14-15) กล่าวถึง ความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. ให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ ทักษะการทำวิจัย การประยุกต์ใช้ การตระหนักถึงเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ดีขึ้น
 2. เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงหรือสะท้อนผลการทำงาน
 3. เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากช่วยพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ
 4. ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการวิจัยในที่ทำงานซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กร เนื่องจากนำไปสู่การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง การปฏิบัติและการแก้ปัญหา
 5. เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติในการวิจัย ทำให้กระบวนการวิจัยมีความเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติ
 6. ช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานของครูที่มีประสิทธิผล
 7. ทำให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agent)
- จะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียน มีความสำคัญทั้งในแง่ของการพัฒนาตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และพัฒนาวิชาชีพ

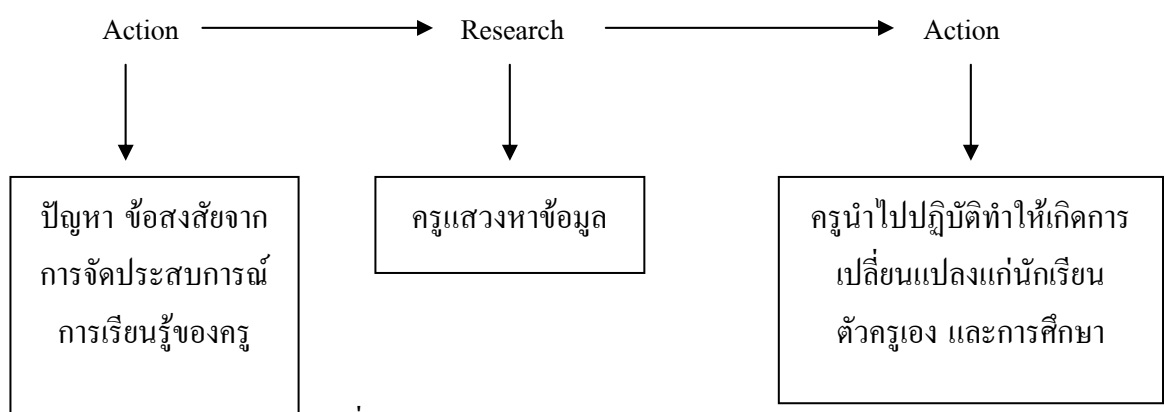
3. ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน มีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นการวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียน การสอนซึ่งมีผู้กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาและวิจัยควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน เพื่อ แก้ปัญหาและ/หรือพัฒนาการสอนของตนเอง และเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อไป โดยขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะให้ความสำคัญกับการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อ แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. สื่อการเรียนการสอนที่เป็นสิ่งประดิษฐ์
2. กิจกรรมการพัฒนาหรือเทคนิคการสอน

อุทุมพร จามรมาน (2537: 31-32) ระบุว่า การวิจัย ที่เป็นการวิจัยของครู ซึ่งส่วนใหญ่ จะมุ่งที่ห้องเรียนและโรงเรียน โดยครูเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล อย่างเป็นระบบนั้นคือ การวิจัยของ ครูเป็นตัวกระตุ้น ให้ครูเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการของตนมาก ขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อนักเรียน การวิจัยของครูนอกเหนือจากมุ่งปรับปรุงการจัดประสบการณ์ การ เรียนรู้ให้กับนักเรียนแล้วยังต้องการให้เกิดการปฏิบัติ (Action) ที่เกี่ยวกับโรงเรียนและห้องเรียน ซึ่ง ผลของการปฏิบัติดังกล่าว อาจขยายวงกว้างไปยังห้องเรียนอื่น โรงเรียนอื่นในพื้นที่เดียวกัน และ ต่างพื้นที่ได้ด้วย เช่น ถ้าครูพบว่าวิธีแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียนของตนได้ผลก็อาจส่งผล กระทบต่อวิธีการแก้ปัญหาความประพฤติในห้องเรียนอื่น รายอื่น และอาจส่งผลกระทบต่อ การ สร้างกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนด้วย ดังแสดงในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 ลักษณะการวิจัยของครู

ที่มา: อุทุมพร จามรมาน (2537) การวิจัยของครู กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2538: 6-11) กล่าวว่า ลักษณะการวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) คือ เป็นการวิจัยที่ควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง โดยมีครูเป็นทั้งผู้ผลิตงานวิจัย และผู้บริโภคผลการวิจัย

ล้วน สายยศ (2536) ให้ความเห็นว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยเพื่อมุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นครั้งๆ ไป ผลของการวิจัยใช้ได้เฉพาะกลุ่มที่ทำการศึกษานั้น จะนำไปอ้างอิงกลุ่มอื่นไม่ได้ เพราะมองขอบเขตในวงจำกัด เป็นการวิจัยปัญหาของเด็กในชั้นเรียนของตนเองเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนเฉพาะชั้น ในแง่ของกระบวนการหรือวิธีการวิจัย นิยมใช้วิธีการสำรวจหรือทดลอง หรือการศึกษาเฉพาะกรณี แล้วแต่ลักษณะของปัญหาที่ต้องการจะศึกษา นอกจากนั้น ถ้าพิจารณาลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนแล้ว เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการหรือรูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งถ้ายึดระบบโครงสร้างทางการเรียนการสอนเป็นหลักแล้ว ลักษณะของการวิจัยจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่ง วิรัช วรรณรัตน์ (2537: 44-45) ได้แบ่งรูปแบบการวิจัยโดยแยกพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอน ได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และวิธีการประเมินผล ตลอดจนหลักการ โครงสร้างของหลักสูตร ลักษณะการวิจัยจึงเน้นไปทางการประเมินหลักสูตร การติดตามการใช้หลักสูตร และการทดลองหลักสูตร เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร

2. ด้านการเรียนการสอน ปัจจัยหลักที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน คือ แผนการสอน วิธีการสอนแบบฝึกหัด หนังสืออ่านประกอบ ชุดการสอนและการจัดกิจกรรม ลักษณะงานวิจัยจึงเน้นไปทางการสร้าง การผลิต และการทดลองใช้นวัตกรรมและผลิตภัณฑ์นั้นๆ เช่น การประเมินติดตามการใช้แผนการสอน การทดลองวิธีสอนหรือชุดการสอน การเปรียบเทียบวิธีสอนหลายๆ วิธี การสร้างหรือผลิตสื่อ แบบฝึก ชุดการสอนหรือหนังสืออ่านประกอบ ผลการใช้สื่อ แบบฝึก หรือหนังสืออ่านประกอบ การจัดหรือการใช้รูปแบบกิจกรรมในการเรียน การสอน เจตคติของผู้เรียนต่อครูผู้สอน ต่อรายวิชา ต่อแบบฝึกหัด ต่อสื่อหรือวิธีการสอน เป็นต้น การวิจัยส่วนนี้มี ความใกล้ชิดกับตัวครูผู้สอน และตัวผู้เรียน อย่างยิ่งและนับว่าเป็นงานที่พึงปรารถนาของทุกฝ่ายที่ต้องการพัฒนานวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง ในโรงเรียน และใช้ในชั้นเรียนเพราะถ้าการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีนวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการทดลองใช้ได้ผลดีมาแล้วและถูกนำมาขยายผลใช้ในการเรียนการสอนที่แท้จริงย่อมจะเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อผู้เรียนและครูผู้สอนซึ่งทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้น

3. ด้านการวัดและการประเมินผล ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผล ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการสอนวัดและผลการสอบวัด ลักษณะงานวิจัยจึงเน้นไปทางการสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ การรายงานผลการสอน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การหาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละรายวิชาหรือกับฐานข้อมูล (Data base) ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัดนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบทดสอบ นับว่ามีความสำคัญยิ่งต่องานการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพราะไม่ว่าจะเป็นการทดลองวิธีสอน การใช้สื่อ การใช้ชุดการสอน เป็นต้น จะต้องสร้างแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบผลหรือวัดผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้ในส่วนการสร้างและเทคนิคการเขียนข้อสอบไว้ด้วย

พ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543: 34-36) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนโดยมากควรเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งอาจจะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเต็มรูป หรือเฉพาะส่วนก็ตาม นักวิจัยทางการศึกษาเห็นสอดคล้องกันว่า วิธีวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่เฉพาะเจาะจง และมีลักษณะที่พิจารณาประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นการวิจัย การวิจัยชั้นเรียนมีจุดกำเนิดจากสภาพปัญหาหรือข้อขัดข้องในการเรียนการสอนที่ครูพบ ครูต้องการปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้นๆ ด้วยวิธีการวิจัย ปัญหาจึงเริ่มจากความคิดของครูมากกว่าความคิดของผู้อื่น หรือจากหลักการทฤษฎีโดยตรง

2. ขอบเขตของการวิจัย โดยขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียนนั้น จะแคบและเฉพาะเจาะจงในประเด็นต่อไปนี้

2.1 มีปัญหาการวิจัย (Research problem) เรื่องที่วิจัยอาจจะเป็นประเด็นที่เล็ก แต่สำหรับครูแล้วจะมีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง

2.2 ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสภาพการณ์เรียนหนึ่งๆ (Classroom context) ในการศึกษาอาจมุ่งเน้นนักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่ง หรือหลายห้องเรียน ที่ครูผู้ทำการวิจัยนั้นมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนการสอน

2.3 การนำผลวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูในสภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้นๆ โดยตรง ไม่มีเพื่อไปใช้ในวงกว้าง กล่าวคือไม่มีข้อสรุปเชิงในทั่วไป

3. ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้ อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูคนเดียว หรือโดยคณะครุร่วมกันวิจัย อีกทั้งอาจมีนักศึกษาระดับปฏิบัติ เช่น ศึกษานิเทศก์ ร่วมในการวิจัยด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของการวิจัย

4. การวิจัยจะดำเนินการพร้อมๆ กับการเรียนการสอนปกติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่ได้รู้สึกว่าจะอยู่ใต้สภาวะการวิจัย ผลการวิจัยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ธรรมชาติของห้องเรียน ที่เป็นปกติวิสัย

5. กระบวนการวิจัย มีการเชื่อมโยงระหว่างความคิดเชิงสะท้อน (Reflective thinking) และการปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน กล่าวคือ พินิจพิเคราะห์ ทบทวน ทั้งก่อนและหลังการทดลองปฏิบัติ

6. วิธีการวิจัยมีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เช่น อาจเป็นการวิจัยเชิงทดลองประยุกต์ ซึ่งดำเนินการได้อย่างกลมกลืนกับการสอนของครูและใช้สถิติที่ไม่ซับซ้อนมากนักในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น ข้อเสนอที่ได้จากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างในด้านความเที่ยงตรง เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาทั่วไปที่อิงทฤษฎี และหลักการที่เข้มงวด แต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรงเท่าที่ครูผู้ทำวิจัยต้องการ

จะเห็นได้ว่าลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน จะเป็นการปฏิบัติการโดยครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนานักเรียนในห้อง ที่ดำเนินไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนปกติ แต่มีระบบระเบียบตามกระบวนการวิจัย ซึ่งผลของการวิจัยไม่อาจใช้อ้างอิง ประชากรอื่นได้

4. รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน

กมล สุคประเสริฐ (2532: 31-33) ได้จำแนกรูปแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การวิจัยเชิงทดลอง การทดลองเป็นวิธีการที่นักจิตวิทยา หรือนักพฤติกรรมศาสตร์นำมาใช้เพื่อการทดลองด้านพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ ด้วยการทดลองกับหนูตะเภาให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยหวังว่าจะนำมาใช้กับมนุษย์ การวิจัยแบบทดลองจะต้องมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ทดลองกับกลุ่มควบคุม ซึ่งการวิจัยทดลองทางการศึกษา โดยเฉพาะการสอนจะมีการให้เด็กกลุ่มที่ทดลองทำอะไรเพิ่มเติมมากกว่ากลุ่มปกติ ฉะนั้นการทดลองใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ ครูผู้สอนก็สามารถทำวิจัยเปรียบเทียบในชั้นเรียน ของตนเองได้ ครูจะได้ข้อมูลที่สามารนำมาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การวิจัยแบบพรรณนาและการศึกษาเฉพาะกรณี ตามปกติครูที่วิจัยมักจะคุ้นเคยกับการวิจัยที่มีการสุ่มตัวอย่าง เพื่อจะได้สรุปอ้างบรรยายหรือพรรณนาไปถึงประชากร โดยหวังว่าข้อมูลที่ทำการศึกษานั้นจะเป็นตัวแทนที่ถูกต้องของประชากรทั้งหมด ทำให้ครูไม่แน่ใจว่านักเรียนในชั้นของตนจะเป็นตัวแทนของเด็กๆ ทั่วไปได้หรือไม่ ถ้าคิดในเชิงการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์

แล้วก็จะเห็นว่าน่าจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ฉะนั้นการศึกษาค้นคว้าจากคนจำนวนน้อยๆ คนนั้นก็สามรถศึกษาหาความรู้และแสวงหาวิธีการแก้ไขได้เท่าๆ กับการศึกษาจากคนกลุ่มใหญ่ แต่การศึกษาจะต้องเจาะลึกลงไปในรายละเอียด ในกรณีเช่นนี้จึงมีการศึกษาเฉพาะกรณีเกิดขึ้นและครูผู้สอนในชั้นเรียนก็สามารถทำการวิจัยศึกษาแก้ปัญหาของเด็กเฉพาะกรณีได้ โดยทำระเบียบและเก็บข้อมูลสะสมให้เป็นระบบ ใช้เวลายาวนาน ติดตามการพัฒนาของเด็กที่มีปัญหาคนนั้น จะทำให้ครูทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการแก้ปัญหอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูมีความรู้ในการสอน การแก้ไขพฤติกรรมของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นวิธีการวิจัยที่ผู้วิจัยไม่นำเสนอผลของการสอบวัดหรือการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนออกมาเป็นจำนวนตัวเลขเหมือนอย่างการวิจัยแบบพรรณนาแต่จะบรรยายให้เห็นสภาพที่แท้จริง วิธีที่ใช้คือสังเกตศึกษาในสนามโดยผู้วิจัยมีส่วนร่วม มีชีวิตกินอยู่และร่วมทำงาน นั่นก็คือการเข้าไปสังเกตชีวิตจริงโดยเอาตนเองเข้าไปร่วมอย่างใกล้ชิด เป็นกันเอง ฝึาส่งเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่สำหรับการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งครูในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับเด็กอยู่แล้วเพียงแต่ขอให้ครูกำหนดปัญหา ตัวแปรที่จะทำการวิจัยแล้วก็ร่วมมือทำงานไปกับเด็ก แล้วพยายามให้สังเกต พูดคุย สอบถามก็จะทราบพฤติกรรมและหาทางแก้ไขพฤติกรรมผิดปกตินั้นได้

4. การวิจัยประเมินผล เป็นการวิจัยที่ครูนำเอาข้อมูลด้านการประเมินผลที่ครูจัดทำอยู่แล้วมีทั้งข้อมูลด้านคุณลักษณะ เจตคติ ข้อมูลการประเมินผลการเรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และข้อมูลประเมินผลหลังเรียน ตลอดจนข้อมูลด้านทักษะต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ครูสามารถนำมาทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้ทั้งสิ้น

5. การวิจัยปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติการคือครูจัดทำวิจัยเอง โดยดำเนินการในสถานการณ์ของห้องเรียน โดยแท้ไม่ใช่การทดลองในห้องจำลอง เป็นการวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจในการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยเฉพาะ กล่าวคือ มีการกำหนดปัญหาที่จะวิจัยซึ่งเป็นปัญหาในชั้นเรียน เลือกวิธีแก้ปัญหาได้แก่วิธีการสอนว่าจะใช้วิธีการสอนแบบใดจึงจะเหมาะสม และดำเนินการสอนและเก็บรวบรวมผล ติดตามดูผลอย่างต่อเนื่องพร้อมสรุปผลการวิจัย การวิจัยแบบนี้มักจะมีผู้กล่าวว่าไม่เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์เท่าที่ควร ขาดการควบคุมเปรียบเทียบ แต่สิ่งสำคัญก็คือ การวิจัยแบบนี้สามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างดี เพราะเป็นการเปรียบเทียบผลความก้าวหน้าของตนเอง

บัญชา อึ้งสกุล (2539: 63-64) ได้จำแนกรูปแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วัลลภ กันทรพัญ์ (2539) ออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การวิจัยสำรวจ เป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบโดยไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรมากนัก เป็นการสำรวจประเด็นที่อยากรู้แล้วออกแบบไปหาคำตอบ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาความจริงตามสภาพในเรื่องต่างๆ เพื่อมุ่งรวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่มีอยู่ในสภาพการณ์นั้นๆ เช่น สำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจโรงเรียน สำรวจชุมชน และสำรวจปัญหาการเรียนการสอน

2. การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ตั้งแต่สองตัวขึ้นไป เช่น ศึกษาวิธีสอนของครูกับผลการเรียน ของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

3. การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับ 2 แบบแรก ในช่วงสถิติในการวิจัย เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัวแปรสัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการหาเหตุและผลทางการศึกษาในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้ นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น

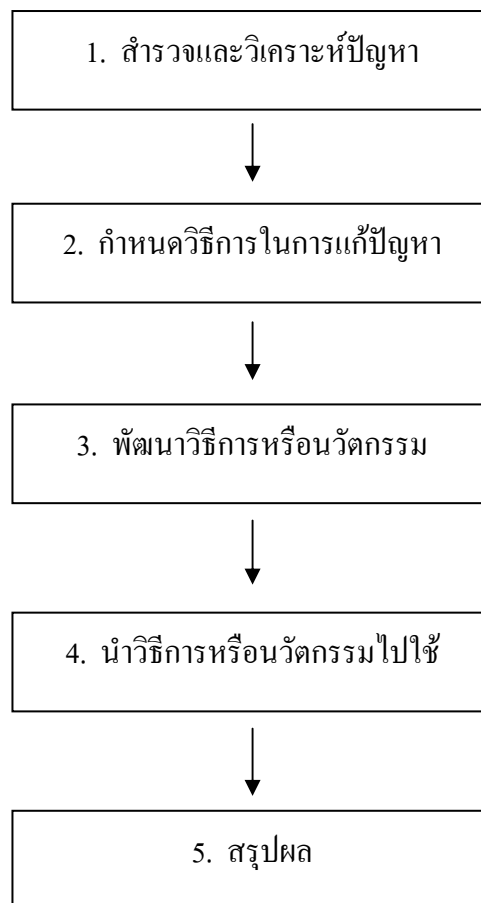
4. การวิจัยแบบทดลอง เป็นการวิจัยทดลองแบบหนูตะเภา โดยกำหนดกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง การวิจัยแบบนี้ทางสังคมศาสตร์ มักจะมีจุดอ่อนมากเกี่ยวกับการควบคุมตัวแปรเพราะมนุษย์ไม่เหมือนสัตว์อื่นๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้วิจัยสามารถกำหนดค่าต่างๆ ของตัวแปรอิสระได้ตามต้องการแล้วศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับตัวแปรตาม การวิจัยแบบทดลองมีสองประเภทคือ การทดลองในสนามและการทดลองในสภาพธรรมชาติเช่น ทดลองกับนักเรียนขณะเรียนอยู่ในห้องเรียนปกติและการทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นการกระทำในห้องปฏิบัติการซึ่งสามารถจะจัดและควบคุมตัวแปรต่างๆ ได้ตามความต้องการ การทำวิจัยแบบทดลองตัวแปรที่ผู้วิจัยเป็นผู้เปลี่ยนค่าเรียกว่าตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรที่มีผลตามมาเรียกว่าตัวแปรตาม มีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามค่าของตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่อาจทำให้ตัวแปรตามมีค่าเปลี่ยนแปลงไปได้ แต่ผู้วิจัยควบคุมไม่ให้มีค่าเปลี่ยนแปลงเรียกว่า ตัวแปรควบคุม

5. การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ใช้เด็กกลุ่มเดียวไม่ต้องไปเปรียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับวิธีสอนแบบใหม่ คิดวิธีสอนแบบใหม่มาแล้วพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่และสอนเสร็จแล้ว สำรวจดูความเข้าใจ คูพื้นฐานปัญหาอาามาปรับปรุงใหม่สอนเด็กกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไป ประยุกต์ไปเรื่อยๆ วัลลภ กันทรพิชัย (2539) ได้กล่าวสนับสนุนการวิจัยเชิงทดลองและพัฒนาว่า ถ้าครูไปใช้ในโรงเรียนแล้วศึกษาหลักการวิธีการให้ดีจะเป็นการพัฒนาสื่อ พัฒนาอุปกรณ์การสอน พัฒนากิจกรรมการสอน นับเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุดและการวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุดก็คือการวิจัย โดยผู้ที่ทำการสอนทำเอง

จากรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนอาจทำได้ ในรูปแบบการวิจัยสำรวจ การวิจัยหาความสัมพันธ์ การวิจัยเปรียบเทียบ การวิจัยแบบทดลอง การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนารววิจัยคุณลักษณะหรือคุณภาพ การวิจัยและพัฒนา การจะใช้รูปแบบใด ที่เหมาะสมในการวิจัยในชั้นเรียนนั้น ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ต้องการเป็น สำคัญเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

5. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 7-10) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัย ในชั้นเรียน มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ลักษณะของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ซึ่งมีกระบวนการวิจัยดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (2542) กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู

กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา หน้า 7

จากภาพที่ 2.2 อธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา

การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ครูพบปัญหาที่จะต้องแก้ไขหรือพัฒนา สามารถดำเนินการสอนได้สอดคล้องกับเป้าหมาย ที่ควรจะเป็น

การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาครูสามารถดำเนินการได้ในหลายลักษณะ เช่น การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแง่มุมต่างๆ การตรวจสอบแบบฝึกหัด การสำรวจพฤติกรรมของผู้เรียน การสังเกตของครู ข้อมูลจากการประเมินของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ครูจะพบปัญหาข้อสงสัยที่เกิดจากผู้เรียน ครู และกระบวนการเรียนการสอน เมื่อครูพบปัญหาจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาแล้ว หากมีหลายปัญหาครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหาว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาก่อน

ขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ปัญหาของการวิจัย แหล่งข้อมูล

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา

เมื่อครูได้วิเคราะห์ปัญหาจากการศึกษาในขั้นที่ 1 เพื่อที่จะให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ครูต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น วารสาร บทความ หลักสูตร ผลงานวิจัย ตำรา คู่มือ แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ตลอดจนประสบการณ์ของครูเอง ทำให้ครูทราบว่า ปัญหาที่คล้ายกับปัญหาของเราเองมีผู้ใดศึกษาไว้บ้าง ใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร จะทำให้ครูเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งอาจเป็นวิธีสอนแบบใหม่ หรือการใช้นวัตกรรมเข้ามาช่วยในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนของครู ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน เอกสารประกอบการสอน คู่มือครู บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น

ขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ 3 พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม

จากขั้นที่ 2 ครูจะได้ทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ซึ่งอาจเป็นวิธีการหรือนวัตกรรมที่เป็นไปได้ ในขั้นนี้ครูต้องกำหนดวิธีการหรือสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา แล้วดำเนินการหาคุณภาพของวิธีการหรือนวัตกรรม จากผู้รู้ในเรื่องนั้นๆ เช่น หากครูสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ครูก็ต้องศึกษาค้นคว้าวิธีการจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แล้วจัดทำต้นแบบให้เสร็จสมบูรณ์ นำไปให้เพื่อนครู ศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ให้ความคิดเห็น เพื่อนำข้อคิดเห็นที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเตรียมนำไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาต่อไป

ขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ตัวแปรที่ศึกษา และวิธีการที่จะพัฒนาหรือแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้

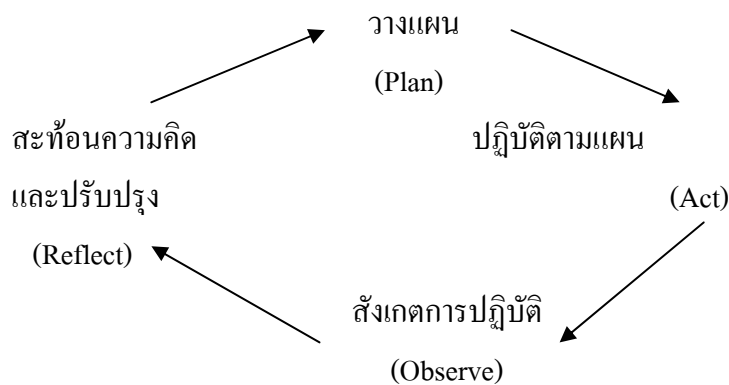
ขั้นนี้ครูนำวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 3 ไปใช้โดยระบุขั้นตอนการปฏิบัติว่าจะใช้กับใคร เมื่อไร อย่างไร แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น สังเกตพฤติกรรมเริ่มต้นของผู้เรียนก่อนนำไปใช้ เมื่อนำไปใช้แล้วสังเกตพฤติกรรมอีกระยะหนึ่ง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนต่อไป

ขั้นตอนนี้ต้องมีเครื่องมือ และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 5 สรุปผล

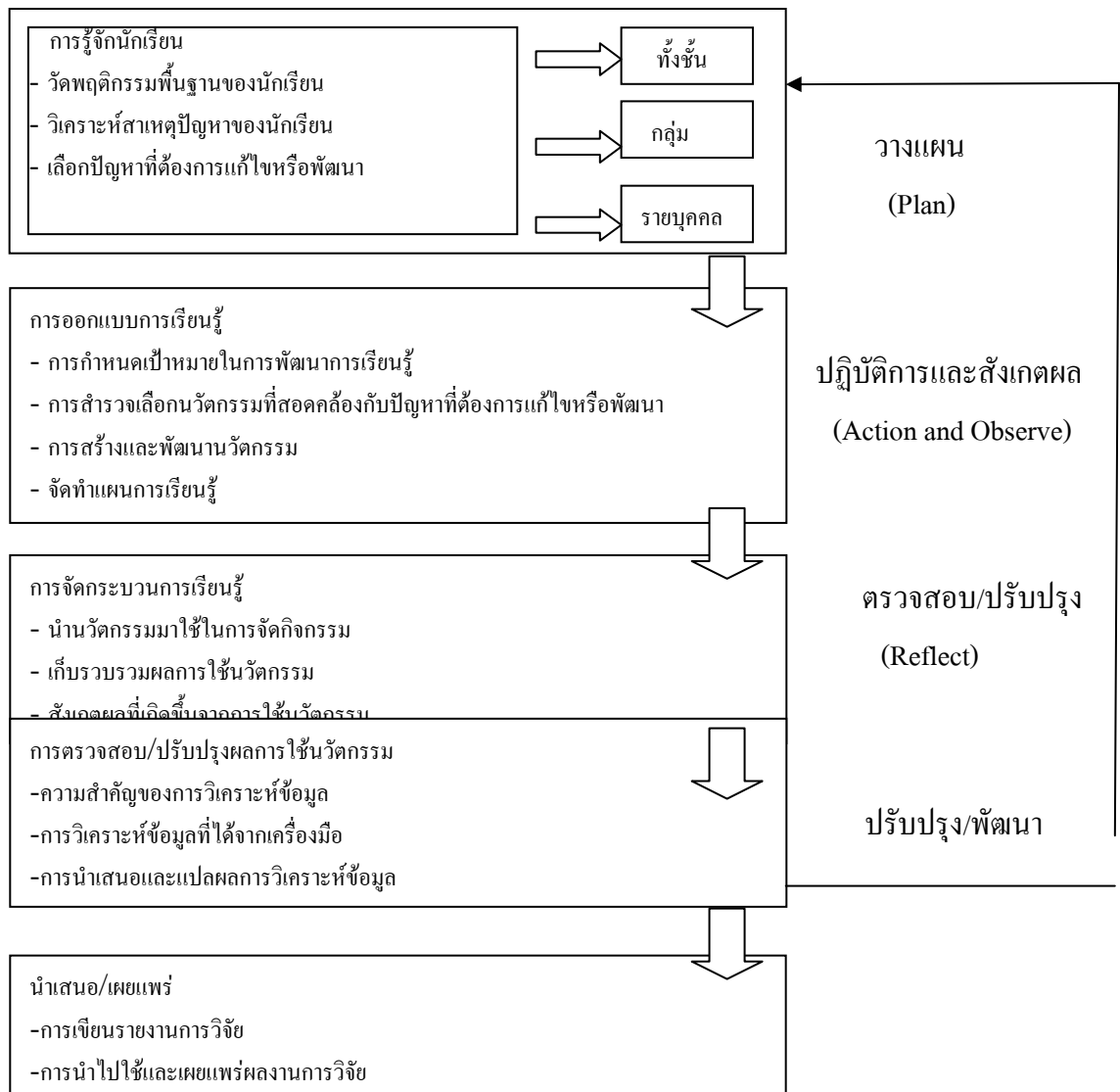
เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล หากยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขโดยย้อนกลับไปค้นหาวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ แล้วพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมตลอดจนนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้อีก คือดำเนินการขั้นที่ 2 - 4 ใหม่ จนสามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ แล้วเขียนสรุปผลการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4

จากขั้นตอนนี้จะได้ผลการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนหรือการแก้ปัญหา กระบวนการวิจัยที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้อุ ครูควรดำเนินการวิจัยไปพร้อมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามปกติโดยพยายามให้กระบวนการวิจัยกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้ดำเนินการไปพร้อมๆ กันในการทำงานปกติของครู เพราะกระบวนการวิจัยจะช่วยให้ครูนำผลมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนานักเรียนได้จริง และมีความน่าเชื่อถือ ภายใต้อาสาเชื่อพื้นฐานที่ว่า “การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ” ดังนั้นครูจะสามารถดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในขั้นตอนหรือเทคนิคการทำงานอย่างชัดเจนตามหลักการของการวิจัย โดยนำเสนอรูปแบบกระบวนการวิจัยตามแนวความคิดของ เคมีส และแมกเทกการ์ด ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แบบจำลองกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมีส และแมกเทกการ์ด

จากภาพที่ 2.3 หากพิจารณาให้เห็นถึงรายละเอียดของการจัดการเรียนการสอน ที่ดำเนินควบคู่ไปกับการวิจัย และการปรับปรุง และพัฒนางานนั้น อาจกล่าวได้ว่าขณะที่ครู กำลังดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่นั้น ครูต้องมีการวิจัยเพื่อหาวิธีแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นระหว่างเรียน รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไข /พัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน โดยให้ดำเนินการ จัดการเรียนการสอน การวิจัยและการปรับปรุงและพัฒนา มีลักษณะของการดำเนินงาน ที่เป็นวงจร ต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ครูต้องสามารถจัดระบบ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ครูพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆ ของระบบการเรียนการสอน อันได้แก่ การรู้จักผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การตรวจสอบและปรับปรุงและนำเสนอ/เผยแพร่ ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการวิจัยกับกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้

วิชิต สุรัตน์เรืองชัย (2540: 15) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน มีขั้นตอนเช่นเดียวกันกับการวิจัยโดยทั่วไป เพียงแต่เพิ่มขั้นตอนของการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และที่สำคัญคือตัวครูผู้สอนจะเป็นผู้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่างๆ ด้วยตนเอง ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นขั้นแรกที่ครูต้องทำเนื่องจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนมีมากมายและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา วันนี้สำรวจแล้วไม่มีปัญหา แต่ผ่านไปไม่นานปัญหาอาจเกิดขึ้นได้ ปัญหานี้แก้ไขได้แล้ว ปัญหาอื่นก็เกิดขึ้นได้อีก ดังนั้นการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนจึงจำเป็น เมื่อพบปัญหาเกิดขึ้นก็นำปัญหานั้นๆ ไปพิจารณาหาทางแก้ไขต่อไปโดยการทําวิจัย สภาพปัจจุบันและปัญหาที่ควรพิจารณาเพื่อทําวิจัยในชั้นเรียนมีดังนี้ คือ สภาพนักเรียน กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน กระบวนการสอนของครู สภาพสื่อและอุปกรณ์การสอน บรรยากาศในชั้นเรียน หลักสูตรแบบเรียน สภาพผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น

2. กำหนดปัญหาที่ต้องแก้ไขหรือพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ครูต้องตัดสินใจว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไขก่อน หรืองานใดควรได้รับการพัฒนา ก่อน เนื่องจากปัญหาต่างๆ ในชั้นเรียนมีมาก ต้องแก้ไขเป็นเรื่องๆ ไป ปัญหาที่ต้องการแก้ไขในขั้นนี้ ยังไม่ใช่ปัญหาการวิจัยแต่เป็นเป้าหมายที่ครูต้องการจัดการ โดยหากเป้าหมายนั้นเป็นปัญหาที่ต้องจัดการให้ปัญหานั้นหมดไป แต่หากเป้าหมายนั้นเป็นจุดที่ต้องการพัฒนาก็ต้องจัดการพัฒนาให้สำเร็จตามที่กำหนด ดังนั้นการกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนาในขั้นนี้จึงมีความสำคัญมากเพราะหากกำหนดปัญหาที่ไม่ใช่ปัญหาจริง ไม่ใช่ปัญหาในการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นปัญหาที่ไม่สำคัญ การวิจัยครั้งนี้อาจไม่ประสบผลสำเร็จก็ได้ ต้องไม่ลืมว่าการวิจัยในชั้นเรียนนี้มีจุดมุ่งหมายที่การแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ไม่ใช่เป็นการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ เพื่ออ้างอิงผลไปใช้ในวงการศึกษา หรือวงวิชาการทั่วไป

3. ระบุปัญหาการวิจัย เมื่อทราบปัญหาที่ต้องการแก้ไขแล้วขั้นต่อไปต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่า หากจะแก้ปัญหาดังกล่าวนั้นได้ควรจะต้องรู้อะไรบ้าง หรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นจะแก้ปัญหานั้นได้หรือไม่ เพื่อจะได้กำหนดปัญหาการวิจัย ซึ่งเป็นคำถามที่ต้องการหาคำตอบได้ถูกต้องและครอบคลุม เพราะจุดประสงค์ที่จะหาคำตอบหรือความรู้นี้ก็เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหานั้นเอง ถ้าฟังคำตอบที่ได้จากขั้นนี้ ยังไม่ได้แก้ปัญหานั้นเลย อาจเพียงแค่รู้สาเหตุของปัญหา วิธีแก้ปัญหานั้นเป็นต้นหรือบางกรณีเมื่อได้คำตอบในขั้นนี้แล้วปัญหาอาจได้รับการแก้ไขไปพร้อมๆ กันก็ได้ แล้วแต่ลักษณะของปัญหาที่กำหนดเพราะการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยในสถานการณ์จริงไม่ใช่สถานการณ์สมมุติในห้องทดลองเหมือนการวิจัยทางการศึกษาทั่วไป แต่เป็นคำถามที่มีขอบเขตจำกัดไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อนนัก ครูต้องพยายามแปลงจากปัญหาที่ต้องแก้ไขให้เป็นปัญหาที่ต้องการ

คำตอบให้ได้ สิ่งสำคัญคือคำถามนั้นเมื่อหาคำตอบได้แล้วต้องมีประโยชน์ในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่กำลังสอนอยู่ หรือแก้ปัญหาคำถามได้เมื่อวิจัยเสร็จ

4. ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาการวิจัย หลังจากกำหนดปัญหาที่ชัดเจนแล้วก่อนจะดำเนินการอื่นใด ต่อไป ควรจะต้องศึกษาหาความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาก่อน โดยการศึกษาจากหนังสือ ตำราต่างๆ ในห้องสมุดที่มีอยู่ สนทนากับผู้รู้ นักวิชาการ ศึกษานิตยสาร เพื่อนครู ผู้บริหาร และแหล่งความรู้อื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมากพอ ความจริงการศึกษาความรู้เบื้องต้นนี้อาจไม่จำเป็นมากนักสำหรับบางปัญหา เพราะครูเป็นผู้ปฏิบัติงานมานาน คลุกคลีกับปัญหาต่างๆ และที่สำคัญคือมีข้อมูลต่างๆ มากแล้ว ดังนั้นจึงควรพิจารณาว่า จำเป็นต้องศึกษาความรู้มากน้อยแค่ไหน ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาเชิงปฏิบัติ ไม่ใช่ปัญหาเชิงทฤษฎีเหมือนวิจัยทางการศึกษาทั่วไป ไม่ได้สลับซับซ้อนและอ้างอิงทฤษฎีมากนัก ตรงกันข้ามการวิจัยในชั้นเรียนอาจค้นพบทฤษฎีการเรียนรู้ใหม่ได้

5. กำหนดเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนนี้เป็นการพิจารณาว่าปัญหาการวิจัยนั้นเกี่ยวข้องกับใครบ้าง จะเก็บข้อมูลจากใครจึงจะได้ข้อสรุป ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาจากประชากร (Population) โดยตรงเป็นประชากรกลุ่มเล็กๆ ไม่จำเป็นต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างใดๆ ทั้งสิ้น ประชากรอาจเป็นนักเรียนในชั้นทั้งหมดหรือนักเรียนเพียงบางคนก็ได้ บางครั้งอาจเป็นผู้ปกครองนักเรียน ครูในโรงเรียน แต่ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนจะไม่สามารถศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาการวิจัย และผู้วิจัยออกแบบ การวิจัยอย่างไร

6. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้มากได้แก่ ตัวครูเอง โดยการใช้การสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์หรืออาจเป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะของปัญหาการเก็บข้อมูลบางครั้งต้องใช้การสังเกตหรือสอบถามเป็นเวลานาน บางครั้งต้องทดลองแล้วเก็บข้อมูลด้วยแบบทดสอบต่างๆ การเก็บข้อมูลในขั้นนี้กระทำไปพร้อมๆ กับการทำงานคือการสอนของครู เพราะคนวิจัยกับคนปฏิบัติงานเป็นคนคนเดียวกัน ไม่เหมือนกับการวิจัยทางการศึกษาทั่วไป ที่การเก็บข้อมูลมักเป็นเรื่องของนักวิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

7. วิเคราะห์ข้อมูล การจัดกระทำข้อมูลส่วนใหญ่ใช้การสังเคราะห์ข้อความ คือ การเรียบเรียงสรุปเขียนบรรยาย ไม่เน้นการใช้สถิติเพราะข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ได้จากการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ หรือหากข้อมูลเป็นตัวเลขก็ใช้เพียงสถิติเชิงบรรยาย ซึ่งเป็นสถิติขั้นพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เป็นต้น เพราะผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่มีจุดมุ่งหมายจะอ้างอิงไปใช้กับกลุ่มอื่นๆ ใช้ได้เฉพาะกับนักเรียน ในชั้นเรียนที่ทำวิจัยเท่านั้น

8. สรุปผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการสรุปเพื่อพิจารณาความรู้หรือคำตอบที่ได้จากการวิจัย ให้ชัดเจน โดยตรวจสอบกับปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 3 ซึ่งเป็นปัญหาที่กำหนดขึ้นเพื่อหาคำตอบหรือความรู้ เพื่อนำความรู้นั้นไปแก้ปัญหาอีกทีหนึ่ง หากผลการวิจัยถูกต้องก็น่าเชื่อว่านำไปใช้ได้ดี

9. นำผลการวิจัยไปใช้ เป็นขั้นตอนการนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 2 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและเป็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขให้หมดไป เป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดการวิจัยในชั้นเรียนนั่นเอง แต่หากปัญหาการวิจัยบางลักษณะเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยก็ทราบทันทีว่าปัญหาที่ต้องการแก้ไขนั้นได้รับการแก้ไขแล้วหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้นก็ไม่ต้องมีขั้นการนำผลการวิจัยไปใช้ สามารถสรุปบันทึกผลการวิจัยได้ทันที

10. สรุปผลการแก้ปัญหาและบันทึกผลการวิจัย หลังจากได้ดำเนินการแก้ปัญหาโดยการนำผลการวิจัยไปใช้แล้ว ควรมีการบันทึกหรือเขียนรายงานการวิจัยเก็บไว้เพื่อเป็นการสะสมความรู้ เมื่อความรู้ต่างๆ ที่เกิดจากการวิจัยในชั้นเรียนมีมากขึ้นจนถึงระดับหนึ่งก็อาจสังเคราะห์ขึ้นเป็นทฤษฎีใหม่ๆ ได้ สิ่งสำคัญที่ควรบันทึกไว้คือ ขั้นตอนต่างๆ ที่เริ่มทำการวิจัยจนจบ โดยเขียนสรุปสั้นๆ เพื่อไว้อ้างอิงในภายหลัง

จะเห็นว่า เมื่อพิจารณากระบวนการวิจัยที่นักการศึกษาหลายๆ ท่านได้นำเสนอไปนั้นหากจะจำแนกลักษณะกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน อาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การวิจัยที่ดำเนินไปขณะทำการเรียนการสอน กล่าวคือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นหรือจุดที่จะต้องพัฒนา ขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ก็คิดวิธีการและดำเนินการแก้ปัญหาในขณะนั้นผลเป็นเช่นไรก็นำมาสรุปเขียนเป็นรายงานการวิจัย อีกลักษณะหนึ่งจะเป็นการสำรวจปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนแล้วดึงปัญหาออกมา ทำการออกแบบวิธีการแก้ปัญหา แล้วนำไปทดลองใช้ในชั้นเรียน ผลเป็นเช่นไรก็นำมาสรุปเป็นรายงานการวิจัย

6. ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2540 อ้างถึงใน ทิศนา แขมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์ 2540: 47) กล่าวว่า ปัจจุบัน ครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ กระจ่หรือร้อนในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอันมาก แต่ปัญหาในการวิจัยของครูพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาในเรื่องไม่มีเวลา เพราะครูให้เวลากับงานสอนเป็นสำคัญ จึงไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการทำวิจัย ฉะนั้นครูต้องบริหารเวลาให้ดีและต้องทำงานอย่างเป็นระบบ ใช้เวลาว่าง เช่น ช่วงปิดภาคเรียนครูต้องวิเคราะห์วางแผน เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อม และเมื่อเปิดภาคเรียน

มาครูจะได้เริ่มทำตามแผนการวิจัยตลอดภาคเรียน แล้วใช้เวลาในช่วงปิดภาคเรียนอีก 2-3 สัปดาห์เป็นอย่างน้อย สำหรับวิเคราะห์สรุปผล และผลิตผลงาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้การช่วยเหลือทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ปัญหาเรื่องการผลิตและรายงานผลการวิจัยที่ต้องการผู้ช่วยผลิตตัวรายงานทั้งหลาย อุทุมพร จามรมาน (2537 อ้างถึงใน สักดีดา อุปฉาใต้ 2544: 40) ได้กล่าวว่า นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้ครูรู้จักการแสวงหาข้อมูลที่เชื่อถือได้ และเป็นระบบด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมาแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียน และการสอนของครู แต่สภาพปฏิบัติกลับส่งผลกระทบกันข้าม กล่าวคือ ครูที่ต้องการเลื่อนตำแหน่งต่างพยายามหาทางที่จะทำรายงานออกมาเพื่อให้ตนเองได้รับตำแหน่ง โดยไม่ได้มุ่งที่จะนำผลดังกล่าวกลับไปสู่ชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการสอนในชั้นเรียน ครูจึงทิ้งนักเรียน เกิดการแสวงหาตำแหน่ง เกิดปัญหาการบริหารงานในโรงเรียน เกิดผลกระทบต่อนักเรียนและวงการศึกษา และไม่เป็นการพัฒนาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู เป็นต้น

สักดีดา อุปฉาใต้ (2544: 83) ได้ศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. สภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนส่วนมากยังไม่ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน

2. สภาพความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจ 3 อันดับสุดท้ายคือ การเลือกใช้สถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีการเขียนผลการวิจัย

ครูผู้สอนที่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย คือการเลือกใช้สถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีการเขียนผลการวิจัย

3. ปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนพบว่า โรงเรียนไม่มีนโยบายสำหรับส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดงบประมาณ ไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดแหล่งสำหรับศึกษาค้นคว้าประกอบการทำวิจัย และครูขาดความรู้ทักษะในการทำวิจัย

จะเห็นว่าปัญหาสำคัญจริงๆ ของการทำวิจัยในชั้นเรียนคือครูไม่มีแรงจูงใจที่มากพอที่จะนำตัวเองลงไปขลุกกับการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากปัญหาอุปสรรคสำคัญหลายประการ เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง ไม่มีงบประมาณ ไม่มีเวลา ไม่มีแหล่งเรียนรู้ ไม่มีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำ และขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการ

7. การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 อ้างถึงใน ศักดิ์ดา อุปมาได้ 2544: 33-35) ได้กำหนดนโยบายวิจัย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2542-2544) สรุปประเด็นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. นโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย ระบุว่า

ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยที่หลากหลาย เพื่อพัฒนา นโยบายและดำเนินการตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารและการจัดการ การนิเทศการศึกษา การวัด ประเมินผล ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ โดยมีเป้าหมายและ มาตรการดังนี้

มาตรการ

1. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนและชุมชน
2. ให้มีการวิจัยรูปแบบการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน
3. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
4. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้
5. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพครบทุกด้าน
6. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
7. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรครอบครัวศึกษา

8. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียน
9. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบวิถีชีวิตประชาธิปไตย
10. ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและสำนึกความเป็นไทย
11. ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

12. ให้มีการวิจัยในชั้นเรียน

2. นโยบายสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัย ระบุว่า

เร่งรัดให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัย ขึ้นในหน่วยงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการดังนี้

เป้าหมายที่ 1 มีการสร้างบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรทางการวิจัย
มาตรการ

1. ให้มีการสร้างบรรยากาศทางการวิจัย เพื่อกระตุ้นบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ให้มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการวิจัย โดยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การนำเสนอผลงานวิจัย การสัมมนาวิชาการ การจัดมุมวิจัยในหน่วยงาน หรือแหล่งวิชาการ เป็นต้น

2. ให้มีการให้ความรู้ทางด้านการศึกษา ทุกระดับและสนับสนุนให้ทำการวิจัย รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้สามารถทำวิจัยได้อย่างหลากหลาย

3. ให้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในรูปแบบของการประชุมสัมมนาทางการวิจัย

4. ให้มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการวิจัย แจกจ่ายให้บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

5. ให้มีการอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในรูปแบบ การให้ตัวอย่างงานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้คำปรึกษาและข้อคิดทางการวิจัย

3. นโยบายการบริหารและการจัดการด้านการวิจัย ระบุว่า

เร่งรัดให้หน่วยงานทุกระดับ จัดหาและสนับสนุนให้งบประมาณ จัดระบบสารสนเทศ นิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการวิจัยของบุคลากรและหน่วยงานสามารถดำเนินการวิจัยและนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายและมาตรการ ดังนี้

เป้าหมาย

1. มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับ ให้การอุดหนุนทุนการวิจัย เพื่อพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่การวิจัย การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยได้อย่างทั่วถึง

2. มีการประสานงานกับบุคคล ชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อความร่วมมือ การระดมสรรพกำลังให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3. มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารสารสนเทศเพื่อการวิจัย ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้มีความสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

4. มีการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการทำวิจัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
มาตรการ

1. ให้หน่วยงานทุกระดับ มีการจัดหางบประมาณสนับสนุน ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย การพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่งานวิจัยอย่างทั่วถึง

2. ให้มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่างๆ เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3. ให้มีการจัดระบบและเชื่อมโยง เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย ที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย

4. ให้มีการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัยในทุกระดับ เพื่อให้มีผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ให้มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลเพื่อให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย

6. ให้มีการยกย่องชมเชย เชิดชูเกียรติแก่บุคลากรและหน่วยงานที่ผลิตผลงานการวิจัยที่ดีมีคุณภาพ

บัญชา อึ้งสกุล (2539: 65-73) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนในโรงเรียน ให้มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูภายในโรงเรียน 5 ประการ ดังนี้

1. การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน ที่เป็นการกระตุ้นสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการจัดกระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยใน

โรงเรียน ที่สอดคล้องกับความต้องการความสนใจของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน เพื่อให้เกิด
คุณประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียนของครูได้แก่

- 1.1 จัดให้มีนโยบายหรือข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยที่ชัดเจน
 - 1.2 ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และบทบาทที่ครูต้องทำ
วิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
 - 1.3 สนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย
 - 1.4 หาอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อส่งเสริมการทำวิจัย เช่น
กระดาษอัดสำเนา เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคิดคำนวณ เป็นต้น
 - 1.5 จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำวิจัย เช่น จัดให้มีห้องหรือมุมใดมุมหนึ่ง
สำหรับศึกษาค้นคว้างานวิจัย
 - 1.6 ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการจัดหาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เป็น
ประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัย
 - 1.7 จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการวิจัยด้านการพัฒนาการเรียนการสอน
เพื่อทำวิจัย
 - 1.8 ติดตามดูแลการทำวิจัยของครูให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการวิจัย
 - 1.9 ติดตามเพื่อให้รับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่นจุดด้อยของครู จนได้จุดที่ควร
ปรับปรุงครูให้ทำวิจัย
2. การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ที่เป็นการให้เกียรติและยกย่องครูที่มี
ความสามารถในด้านการวิจัย ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญ
ที่จะทำให้ครูเกิดกำลังใจ และความภาคภูมิใจในผลงานการวิจัยของตนเอง รวมทั้งเผยแพร่ผลการ
วิจัยให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่
- 2.1 ให้การยกย่องชมเชยแก่ครูผู้ทำวิจัยต่อที่ประชุมในโรงเรียนและที่อื่นๆ
 - 2.2 ให้เกียรติบัตร หรือรางวัลแก่ครูผู้ทำวิจัย
 - 2.3 สนับสนุนให้ครูผู้ทำวิจัยเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้านการวิจัยเพื่อ
ปรับปรุงการเรียนการสอน
 - 2.4 จัดให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านความรู้และประสบการณ์การวิจัย
 - 2.5 ให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายในการบริหารงานวิจัย
 - 2.6 จัดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการวิจัยของโรงเรียน
 - 2.7 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถทางการวิจัยเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้ครู

2.8 สนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยเป็นครูที่เลี้ยงในการทำวิจัยของครู

2.9 ส่งเสริมให้ครูในสาขาวิชาเดียวกัน ได้มีโอกาสปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการทำวิจัยซึ่งกันและกัน

2.10 สนับสนุนให้นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป

3. การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในโรงเรียน ที่เป็นการให้ความสำคัญและมองเห็นคุณประโยชน์ของงานวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการกระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่

3.1 ชี้นำช่วยให้ครูเกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน

3.2 ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยและค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

3.3 สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาหาความรู้และเสริมสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัย เพื่อใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน

3.4 เปิดโอกาสให้ครูไปค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ นอกโรงเรียนในเวลาที่ว่างจากการสอน

3.5 ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการแนะนำให้ครูอ่านหนังสือ เอกสาร ตำราและวารสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

3.6 ติดต่อประสานงานเพื่อแสวงหาแหล่งความรู้หรือที่ปรึกษางานวิจัยให้ครูทราบ

3.7 จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและแนวปฏิบัติงานวิจัย

3.8 จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ให้กับครู

3.9 จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้เรื่องการทำวิจัย

3.10 นำผลงานวิจัยในโรงเรียนไปใช้เพื่อวางแผนการกำหนดนโยบายของโรงเรียน

4. การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ที่เป็นพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจหรือเอาใจใส่ดูแลเพื่อให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ ทั้งในด้านความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่

- 4.1 จัดระบบดูแลเอาใจใส่ครูให้ทำการวิจัยที่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ
ของตน
- 4.2 พยายามให้คำแนะนำด้านความรู้ เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
ของครู
- 4.3 ให้ความช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินการวิจัย
- 4.4 มีส่วนร่วมในการให้กรณีศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู
- 4.5 มีส่วนร่วมในการแสวงหาทางเลือกใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาที่นำไปสู่งานวิจัยใน
ชั้นเรียน
- 4.6 ส่งเสริมให้มีครูผู้นำด้านการวิจัย เพื่อจูงใจให้ครูทำวิจัย
- 4.7 จัดระบบงานโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ครู เช่น ความเป็นอิสระ กล้า
คิดค้นคว้าและวิจัยทดลองความคิดใหม่ๆ
- 4.8 มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและพิจารณาหัวข้อวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียน การ
สอน
- 4.9 มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา จนได้แนวทางที่จะนำไปสู่การวิจัย
- 4.10 มีส่วนร่วมในการคิดทางเลือก นวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อการวิจัย
เช่น สื่อ อุปกรณ์การสอน เป็นต้น
5. ส่งเสริมในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ที่
เป็นการให้บำเหน็จความชอบ หรือการนำไปใช้เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นตามภาระหน้าที่ของครูที่เกิด
จากผลของการที่ครูได้ทำการวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง
ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน โดยใช้ผลงานการวิจัยของครู
เป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่ง เพื่อการพิจารณาความดีความชอบ หรือการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การ
งานของครูให้สูงขึ้น ได้แก่
- 5.1 กระตุ้นและช่วยครูคิดปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยอันเป็น
ความก้าวหน้าของอาชีพครู
- 5.2 การผลิตงานวิจัยในโรงเรียน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบ
- 5.3 พิจารณาให้ความดีความชอบแก่ครูที่ทำวิจัย แล้วนำผลการวิจัยไปปรับปรุง
งานในหน้าที่
- 5.4 ให้โอกาสครูมีผลงานวิจัยได้ศึกษาต่อ เพื่อการเลื่อนวิทยฐานะของตน
- 5.5 ให้การสนับสนุนผลงานวิจัยของครู เพื่อนำไปขอเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

5.6 เปิดโอกาสให้ครูผู้มีผลงานวิจัยสามารถสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูงขึ้น

5.7 ส่งเสริมให้ครูผู้มีผลงานวิจัยมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน

5.8 มอบหมายภาระหน้าที่ให้ครูผู้มีผลงานวิจัยได้รับผิดชอบในงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถที่สูงขึ้น

5.9 สนับสนุนให้ครูผู้มีผลงานวิจัยให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำทางวิชาการ

5.10 ส่งเสริมให้ครูผู้มีผลงานวิจัยนำผลงานวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่ง ในการได้รับตำแหน่งอื่นที่สูงกว่าเดิม

การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนได้กำหนดเอาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ในหมวดที่ 4 และหมวดที่ 9 ที่ผู้เรียนต้องนำกระบวนการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผู้สอนต้องพัฒนาการสอน และผู้บริหารสถานศึกษาต้องวิจัยเพื่อประกันคุณภาพการจัดการศึกษา เมื่อกำหนดเอาไว้เป็นกฎหมาย จึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดเอาไว้เป็นนโยบาย รวมทั้งหน่วยงานย่อยระดับโรงเรียนด้วย

การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูระดับประถมศึกษา มีการส่งเสริมกันอย่างแพร่หลาย จากหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานต้นสังกัด ทั้งระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด การส่งเสริมจากสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานของเอกชน ตลอดจนกลุ่มอิสระต่างๆ ที่จัดให้มีการอบรม ประชุม สัมมนา และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน และหน่วยงานระดับกรม โดยกรมวิชาการก็ได้จัดทำตารางทางวิชาการ แจกจ่ายไปตามโรงเรียนต่างๆ ซึ่งมีจำนวนมากพอ ที่จะให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า แต่การนิเทศติดตามผล จากต้นสังกัด ยังไม่ทำอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติการวิจัยของครูที่มีลักษณะเป็นพลวัต ยังมีจำนวนน้อย ดังนั้นการเพิ่มบทบาทของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในการนิเทศติดตามจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้อำนวยการสถานศึกษามีความใกล้ชิด และมีบทบาทโดยตรงในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ที่จะสามารถควบคุมกำกับติดตามการปฏิบัติการวิจัยของครูให้เป็นไปอย่างแต่เนื่องและบังเกิดผลแก่เด็กอย่างแท้จริงได้

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อนันท์ ยี่งนอก (2544: 64) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวม

ระดับการปฏิบัติงานการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา เขตปฏิบัติกิจการทางการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา มีการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนและเผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียน การให้ความยอมรับครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน การวางแผนในการ ปรับปรุงการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน และการจัดสรรงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน มีระดับ การปฏิบัติน้อยที่สุด

ศักดิ์ดา อุปณาใต้ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนส่วนมากยังไม่ได้ ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน

2. สภาพความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจ 3 อันดับสุดท้าย คือ การเลือกใช้สถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีการเขียนผลการวิจัย

ครูผู้สอนที่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย คือการเลือกใช้สถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีการเขียนผลการวิจัย

3. ปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนพบว่า โรงเรียนไม่มีนโยบาย สำหรับส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดงบประมาณ ไม่มีเวลาเพียงพอ ขาด แหล่งสำหรับศึกษาค้นคว้าประกอบการทำวิจัย และขาดความรู้ทักษะในการทำวิจัย

ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียน มีความต้องการให้ โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้าน

แหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก และด้านความรู้ความเข้าใจสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก

4. สภาพการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนได้ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนตามกระบวนการวิจัยทางการศึกษา วิธีการที่ครูใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากคือการวิจัยเชิงทดลองผลการวิจัยสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้ในระดับดีมาก และครูมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยการเข้าร่วมแสดงนิทรรศการทางวิชาการ

เทวิน ชินบุตร (2546: 69) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินงานด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวม มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนด้านการชมเชย เชิดชูเกียรติแก่บุคลากรที่ทำวิจัยในระดับมาก ส่วนด้านการจัดหางบประมาณ ด้านการประสานความร่วมมือในการส่งเสริมการวิจัย ด้านการจัดระบบเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัย ด้านการนิเทศและติดตามการดำเนินการวิจัย พบว่ามีการดำเนินงานในระดับปานกลาง

กัลยา สุบรรณาจ (2546: 87) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ครูมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า (1) ด้านที่ปฏิบัติมาก 2 ด้าน ได้แก่การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน กับการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน (2) ด้านที่ปฏิบัติปานกลาง 5 ด้าน ตามลำดับได้แก่ การวางแผนในการปรับปรุงการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน การให้การยอมรับครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน การจัดสรรงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน และการสนับสนุนและเผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียน

วีรพล ฉลาดเยี่ยม (2544: 70) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า

ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในด้านผู้วิจัย พบว่า โดยภาพรวมครูประถมศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ 3 อันดับแรก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน การสร้างเครื่องมือในการวิจัย และความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา

ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในการสนับสนุนการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมครูประถมศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ 3 อันดับแรก คือ งบประมาณสนับสนุนการวิจัย วัสดุอุปกรณ์ในการทำวิจัย และผู้ให้คำปรึกษางานวิจัย

ผดุงศักดิ์ วิไลลักษณ์ (2546: 107) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนคือตัวครูต้องมีความตระหนักและมีความความเชื่อในกระบวนการวิจัยที่สามารถทำให้ครูเข้าใจในปัญหาของเด็กนักเรียน สามารถแก้ปัญหาเด็กที่บกพร่องในการเรียนและเป็นการพัฒนาเด็กเล็กคู่ลักษณะที่พึงประสงค์ได้ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนครูต้องมีอิสระทางความคิดในการทำวิจัย นอกจากนี้ปัญหาอุปสรรคที่พบในการทำวิจัยในชั้นเรียนคือ ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนเค้าโครงการวิจัย ทักษะการแปลผล วิเคราะห์ผล และการเขียนรายงานการวิจัย

ลัดดา กองคำ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการดำเนินการ โรงเรียนส่วนมากมีนโยบายส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ครูส่วนมากมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยจากการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและผู้บริหารให้การสนับสนุนในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยการให้ขวัญกำลังใจปัญหาทั่วไปของครูที่มีผลต่อการเรียนการสอนส่วนมากเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาที่ครูส่วนมากพบเกี่ยวกับตัวนักเรียนในชั้นเรียน คือ นักเรียนไม่สนใจการเรียน ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนครูที่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากพัฒนาการเรียนการสอนโดยการสังเกตสภาพปัญหาและหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่ครูนำมาทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนและเทคนิคการสอน วิธีการที่ครูใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนส่วนมาก คือวิธีการวิจัยเชิงทดลอง และครูแก้ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านงบประมาณ ครูส่วนมากใช้ทุนส่วนตัวในการทำวิจัย ด้านวัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูล โรงเรียนส่วนมากมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำวิจัยให้แก่ครู และแหล่งข้อมูลที่ครูศึกษาเพื่อการทำวิจัยนั้นส่วนมากศึกษามาจากตำราทางวิชาการ เอกสารวารสารที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในระดับปานกลาง โดยที่ส่งเสริมมากที่สุดคือ เรื่อง การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านที่ส่งเสริมน้อยที่สุดคือ การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ชาติชาย ศรีแสง (2545: 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการวิจัยในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่องมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ “มาก” 3 เรื่อง ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน คุณลักษณะของผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน แหล่งข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียน ยกเว้นความรู้การวิจัยในชั้นเรียน และทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน มีความคิดเห็นอยู่ระดับ “ปานกลาง”

ปัญหาการทำวิจัย พบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านเวลาและงบประมาณ ด้านความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ด้านแหล่งความรู้และที่ปรึกษางานวิจัยในชั้นเรียน

สุชาติ ตั้งใจ (2545: 74) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิผลการวิจัยพบว่า สภาพการวิจัยในชั้นเรียนครูผู้สอน เห็นว่าปัญหาที่นำมาทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอน เป็นเรื่องหรือหัวข้อที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาการเรียนการสอน แหล่งความรู้ที่ใช้ศึกษาคือเอกสาร วารสาร หนังสือตำราทางวิชาการและผลงานวิจัย ผู้ให้คำแนะนำในการทำวิจัยคือผู้ร่วมงานในโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียน ใช้งบประมาณส่วนตัวในการทำวิจัย วิธีวิจัยที่ใช้คือแบบสำรวจและทดลอง ใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล สร้างเครื่องมือด้วยตนเองและสร้างร่วมกับครูในโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองและวิเคราะห์ร่วมกับครูในโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละและไม่ใช้สถิติ ผลการวิจัยนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนและพัฒนาครูผู้สอน

ประเทือง พลเสนา (2545: 48) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูแกนนำในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1) ความต้องการด้านความรู้และทักษะในการทำวิจัยชั้นเรียน ครูแกนนำมีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” 3 อันดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับการเขียนรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบวิจัยในชั้นเรียน และความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล

2) ความต้องการด้านเจตคติในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูแกนนำมีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” 3 อันดับแรกคือ การมีความละเอียดรอบคอบในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน ความเป็นผู้ใฝ่รู้หรือศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ และการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3) ความต้องการด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูแกนนำมีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารมีนโยบายสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

โรงเรียนจัดคณะกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน และผู้บริหารมีการสนับสนุนให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ในการทำวิจัย

4) ความต้องการด้านงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูแกนนำมีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนจัดให้มีห้องทำงานสำหรับงานวิจัยในชั้นเรียนโดยเฉพาะ โรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณแก่ครูที่ทำการวิจัยในชั้นเรียน และโรงเรียนจัดให้มีเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์ และ โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล

5) ความต้องการด้านแหล่งข้อมูลความรู้สำหรับการค้นคว้า ครูแกนนำมีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนรวบรวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยใหม่ๆ และทันสมัยไว้บริการครู เอกสารตัวอย่างและผลงานวิจัยในชั้นเรียน และโรงเรียนจัดให้มีศูนย์หรือสมาคมวิจัยในระดับโรงเรียน

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญทั้งในแง่ของการพัฒนาตัวผู้เรียน ครู และพัฒนาวิชาชีพ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการวิจัย และนำความรู้ความสามารถไปปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนโดยตรง และยังเป็นประโยชน์ต่อตัวครูเองในการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการและความก้าวหน้าในวิชาชีพอีกด้วย ในขณะเดียวกันผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ และพัฒนา การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ทั้งด้านความรู้ ทักษะ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งข้อมูลสำหรับการค้นคว้า เพื่อให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างเต็มศักยภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางแผนการวิจัยและดำเนินการวิจัยไปตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ครู ในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด โดยจำแนกเป็นรายโรงเรียน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนครู จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนครู (คน)
1. โรงเรียนบ้านเสมา	14
2. โรงเรียนบ้านหนองแจ้งน้อย	6
3. โรงเรียนบ้านนาคอนบก	3
4. โรงเรียนบ้านหนองหัวช้าง	9
5. โรงเรียนบ้านกระเบื้อง	6
6. โรงเรียนบ้านทองหลางน้อย	10
7. โรงเรียนวัดบ้านกู่	4
8. โรงเรียนบ้านโคกน้อย	4
รวม	56

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย 4 ด้าน คือด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย 5 ข้อ ด้านทักษะในการทำวิจัย 8 ข้อ ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย 7 ข้อ และด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน 5 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความต้องการในการวิจัยในชั้นเรียน เป็นคำถามแบบปลายเปิด ครอบคลุมประเด็น ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน และความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงาน

2.2 คุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

2.2.2 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา วัดได้ถูกต้องตามความเป็นจริง และความชัดเจนของภาษา

2.2.3 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach มีค่าความเที่ยง .94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

4.1.1 ค่าร้อยละ

4.1.2 ค่าเฉลี่ย

4.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์เนื้อหา

5. การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน พิจารณาเกณฑ์ตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ดังนี้

5 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ “มากที่สุด”

4 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ “มาก”

3 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ “ปานกลาง”

2 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ “น้อย”

1 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ “น้อยที่สุด”

5.2 การแปลข้อมูลใช้เกณฑ์ของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ
“มากที่สุด”

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ
“มาก”

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ
“ปานกลาง”

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ
“น้อย”

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และการสนับสนุนในระดับ
“น้อยที่สุด”

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการสื่อความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- N แทน จำนวนประชากร
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอผลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน ระดับชั้นที่สอน การศึกษาหลักการวิจัยในชั้นเรียน การเข้ารับการอบรม และการทำงานวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 2 ความพร้อมการทำงานวิจัยในชั้นเรียน 4 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ด้านทักษะในการทำวิจัย ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย และด้านการสนับสนุนการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ครู จำแนกตาม เพศ อายุ อาชวราชการ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ระดับชั้นที่สอน การผ่านการศึกษาหลักการวิจัยในชั้นเรียน การเข้ารับการอบรม และการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้ผลดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตาม เพศ อายุ อาชวราชการ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ระดับชั้นที่สอน การผ่านการศึกษาหลักการวิจัยในชั้นเรียน การเข้ารับการอบรม และการทำวิจัยในชั้นเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 56)	ร้อยละ (100)
1. เพศ		
1.1 ชาย	20	35.70
1.2 หญิง	36	64.30
รวม	56	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	3	5.40
2.2 30 – 39 ปี	5	8.90
2.3 40 – 49 ปี	36	64.30
2.4 50 ปีขึ้นไป	12	21.40
รวม	56	100.00
3. อาชวราชการ		
3.1 5-9 ปี	5	8.90
3.2 10-14 ปี	6	10.70
3.3 15-19 ปี	7	12.50
3.5 20 ปีขึ้นไป	38	67.90
รวม	56	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 56)	ร้อยละ (100)
8. การเข้ารับการอบรมหรือประชุม		
เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน		
8.1 เคย		
8.1.1 1 ครั้ง	25	44.60
8.1.2 2-5 ครั้ง	21	37.50
8.1.3 มากกว่า 5 ครั้ง	2	3.60
8.2 ไม่เคย	8	14.30
รวม	56	100.00
9. ประสบการณ์การทำวิจัยในชั้นเรียน		
9.1 เคย		
9.1.1 ทำเป็นกลุ่ม	8	14.30
9.1.2 ทำเดี่ยว	30	53.60
9.2 ไม่เคย	18	32.10
รวม	56	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.30 ส่วนเพศชาย ร้อยละ 35.70 อายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.30 รองลงมาอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.40 ส่วนอายุ 30-39 ปี และอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.90 และ 5.40 ตามลำดับ อายุราชการส่วนใหญ่ 20 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 67.90 รองลงมาอายุราชการ 15-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50

วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 82.10 ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 14.30 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.60 ตำแหน่งในปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 2 คิดเป็นร้อยละ 91.10 และอาจารย์ 1 คิดเป็นร้อยละ 8.90 ระดับชั้นที่สอน สอนระดับประถมศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา และ มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 73.20 16.10 และ 10.70 ตามลำดับ

การผ่านการเรียนหรือศึกษาหลักการวิจัยในชั้นเรียน โดยการเข้าอบรมระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 57.10 เรียนระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 17.90 ศึกษาด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 7.10

และศึกษาในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 3.60 ส่วนผู้ที่ไม่เคยเรียนหรือศึกษาหลักการวิจัยในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 14.30

การเข้ารับการอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เคย 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.60 เคย 2-5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.50 และเคยมากกว่า 5 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 3.60 ส่วนผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 14.30

ประสบการณ์การทำวิจัยในชั้นเรียน เคยทำโดยทำเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 53.60 เคยทำโดยทำเป็นกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.30 และผู้ที่ไม่เคยทำ คิดเป็นร้อยละ 30.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา เป็น 4 ด้านได้แก่ (1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย (2) ด้านทักษะในการทำวิจัย (3) ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย และ (4) ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน ได้ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

2.1 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิเคราะห์ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้ง 4 ด้านปรากฏดังเสนอในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม

ข้อ	ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1.	ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย	2.77	.56	ปานกลาง	3
2.	ด้านทักษะในการทำวิจัย	2.64	.63	ปานกลาง	4
3.	ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย	3.35	.64	ปานกลาง	1
4.	ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน	2.96	.61	ปานกลาง	2
	รวม	2.93	.47	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย ($\bar{X} = 3.35$) ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.96$) ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ($\bar{X} = 2.77$) และด้านทักษะในด้านการทำวิจัย ($\bar{X} = 2.64$)

2.2 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา
ผลการวิเคราะห์ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนรายด้าน

2.2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิเคราะห์ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ปรากฏดังเสนอในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย

ข้อ	ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1.	ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของนักวิจัยที่ดี	3.20	.80	ปานกลาง	1
2.	ความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัยในชั้นเรียน	2.98	.65	ปานกลาง	3
3.	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.00	.66	ปานกลาง	2
4.	ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน	2.75	.67	ปานกลาง	4
5.	ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย	2.68	.69	ปานกลาง	5
6.	ความรู้เกี่ยวกับสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล	2.50	.74	ปานกลาง	6
7.	ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	2.29	.85	น้อย	7
รวม		2.77	.56	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของนักวิจัยที่ดี ($\bar{X} = 3.20$) ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.00$) ความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 2.98$) ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 2.75$) ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ($\bar{X} = 2.68$) และความรู้เกี่ยวกับสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ($\bar{X} = 2.50$) อยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ($\bar{X} = 2.29$)

2.2.2 ด้านทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิเคราะห์ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านทักษะในการทำวิจัย ดังเสนอในตารางที่ 4.4 ตารางที่ 4.4 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านทักษะในการทำวิจัย

ข้อ	ด้านทักษะในการทำวิจัย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1.	ทักษะในการตรวจสอบเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2.70	.74	ปานกลาง	3
2.	ทักษะในการออกแบบการทำวิจัย	2.57	.71	ปานกลาง	6
3.	ทักษะในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย	2.70	.76	ปานกลาง	3
4.	ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล	2.82	.66	ปานกลาง	2
5.	ทักษะในการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	2.48	.74	น้อย	8
6.	ทักษะในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล	2.48	.74	น้อย	8
7.	ทักษะในการสรุปผลการวิจัย	2.59	.85	ปานกลาง	7
8.	ทักษะในการเขียนรายงานผลการวิจัย	2.62	.75	ปานกลาง	5
9.	ทักษะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	2.84	.68	ปานกลาง	1
	รวม	2.64	.63	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านทักษะในการทำวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ ได้แก่ ทักษะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 2.84$) ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ($\bar{X} = 2.82$) ทักษะในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ทักษะในการตรวจสอบเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.70$) ทักษะในการเขียนรายงานผลการวิจัย ($\bar{X} = 2.62$) ทักษะในการออกแบบการทำวิจัย ($\bar{X} = 2.57$) ทักษะในการสรุปผลการวิจัย ($\bar{X} = 2.59$) อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ ได้แก่ ทักษะในการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและทักษะในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ($\bar{X} = 2.48$)

2.2.3 ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย ผลการวิเคราะห์ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย ดังเสนอในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย

ข้อ ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. ศรัทธาต่อระเบียบวิธีวิจัย	3.21	.85	ปานกลาง	5
2. มีความคิดสร้างสรรค์	3.16	.76	ปานกลาง	6
3. ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ	3.36	.70	ปานกลาง	4
4. ขยันหมั่นเพียรและอดทน	3.45	.69	ปานกลาง	3
5. มีความรอบคอบในการดำเนินการวิจัย	3.09	.77	ปานกลาง	7
6. ปราศจากอคติในการวิจัย	3.52	.85	มาก	2
7. เคารพในความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น	3.70	.78	มาก	1
รวม	3.35	.64	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านคุณลักษณะของนักวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ เคารพในความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ($\bar{X} = 3.70$) ปราศจากอคติในการทำวิจัย ($\bar{X} = 3.52$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ ได้แก่ ขยันหมั่นเพียรและอดทน ($\bar{X} = 3.45$) ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.36$) ศรัทธาต่อระเบียบวิธีวิจัย ($\bar{X} = 3.21$) มีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.16$) และมีความรอบคอบในการดำเนินการวิจัย ($\bar{X} = 3.09$)

2.2.4 ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน ดังเสนอในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน

ข้อ ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. กระตุ้นให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน	3.21	.78	ปานกลาง	5
2. สนับสนุนงบประมาณในการวิจัย	2.62	.84	ปานกลาง	10
3. จัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวกในการวิจัย	2.75	.77	ปานกลาง	8
4. จัดหาแหล่งความรู้เพื่อศึกษาค้นคว้างานวิจัย	2.86	.75	ปานกลาง	7

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
5.	จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัย	2.59	.87	ปานกลาง	11
6.	นิเทศ กำกับ ติดตาม	2.66	.77	ปานกลาง	9
7.	ส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุมหรืออบรม	3.29	.73	ปานกลาง	3
8.	สนับสนุนให้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	3.25	.77	ปานกลาง	4
9.	ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัย	3.14	.77	ปานกลาง	6
10.	เผยแพร่งานวิจัย	3.68	.79	มาก	1
11.	ยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย	3.54	.83	มาก	2
รวม		2.93	.47	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 2 ข้อได้แก่ เผยแพร่งานวิจัย ($\bar{X} = 3.68$) และยอมรับนับถือครูผู้ทำการวิจัย ($\bar{X} = 3.54$) อยู่ในระดับปานกลาง 9 ข้อได้แก่ ส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุมหรืออบรม ($\bar{X} = 3.29$) สนับสนุนให้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 3.25$) กระตุ้นให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.21$) ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัย ($\bar{X} = 3.14$) จัดหาแหล่งความรู้เพื่อค้นคว้างานวิจัย ($\bar{X} = 2.86$) จัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัย ($\bar{X} = 2.75$) นิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X} = 2.66$) สนับสนุนงบประมาณในการวิจัย ($\bar{X} = 2.62$) และจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัย ($\bar{X} = 2.59$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียน

ดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิเคราะห์นี้ เป็นการวิเคราะห์ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนดอนเสมา โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิด ได้ผลดังเสนอในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความถี่และร้อยละของความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียน
คอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

ความต้องการในการทำวิจัย	จำนวนคน	ร้อยละ	ลำดับที่
	(N=56)		
1. ครูต้องการที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน	53	94.64	1
2. ครูไม่ต้องการที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน	3	5.36	10
3. ครูต้องการนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาการเรียนการสอน	53	94.64	1
4. ไม่ต้องการที่จะทำ เพราะมีงานประจำที่จะต้องทำมากอยู่แล้ว	2	3.58	11
5. ไม่ต้องการที่จะทำ เพราะไม่มีความรู้เรื่องการวิจัย	1	1.79	12
6. ต้องการให้ผู้บริหาร สนับสนุนงบประมาณ	53	94.64	1
7. ต้องการให้ผู้บริหาร ส่งเข้ารับการอบรม	51	91.07	6
8. ต้องการให้ผู้บริหาร ให้คำปรึกษาแนะนำ	50	89.29	7
9. ต้องการให้ผู้บริหาร ให้ขวัญและกำลังใจ	50	89.29	7
10. ต้องการให้หน่วยงาน จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ อย่างต่อเนื่อง	53	94.64	1
11. ต้องการให้หน่วยงาน จัดงบประมาณสนับสนุน	53	94.64	1
12. ต้องการให้หน่วยงาน จัดหาและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้	50	89.29	7

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา เรียงตามลำดับความต้องการได้แก่ ลำดับที่ 1 ครูต้องการที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะต้องการที่จะนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาการเรียนการสอน ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุน งบประมาณ และ ต้องการให้หน่วยงานจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 94.64 ลำดับที่ 2 ต้องการให้ผู้บริหารส่งเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 91.07 ลำดับที่ 3 ต้องการให้ผู้บริหารให้คำปรึกษา ต้องการให้ผู้บริหารให้ขวัญและกำลังใจและต้องการให้หน่วยงาน จัดหาและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ คิดเป็น ร้อยละ 89.29 ลำดับที่ 4 ครูไม่ต้องการที่จะทำการวิจัยใน ชั้นเรียน คิดเป็น ร้อยละ 5.36 ลำดับที่ 5 ครูไม่ต้องการที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียนเพราะมีงาน ประจำที่จะต้องทำมากอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 3.58 และครูไม่ต้องการที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน เพราะ ไม่มีความรู้เรื่องการวิจัย คิดเป็นร้อยละ 1.79

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึง สรุปการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพร้อมและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2547 จำนวนครู 56 คน จากโรงเรียนจำนวน 8 โรงเรียน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนดอนเสมา จังหวัดนครราชสีมาประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย 7 ข้อ ด้านทักษะในการทำวิจัย 9 ข้อ ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย 7 ข้อ และด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน 11 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นคำถามแบบปลายเปิด

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง ได้รับคืน 56 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 3 ตอนใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู หาค่าความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความพร้อมและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย

ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมาสรุปได้ดังนี้

1.3.1 โดยภาพรวม ความพร้อมการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ครูมีทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูมีคุณลักษณะของนักวิจัยและได้รับการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนจากโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน

1.3.2 ความต้องการของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ (1) ต้องการได้รับการสนับสนุนงบประมาณ (2) ต้องการให้จัดการอบรม (3) ต้องการให้ส่งเข้ารับการอบรม (4) ต้องการให้จัดหาและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ (5) ต้องการให้คำปรึกษาแนะนำและ (6) ต้องการให้ขวัญและกำลังใจ

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมาจังหวัดนครราชสีมา 4 ด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 โดยรวมทุกด้าน การทำวิจัยในชั้นเรียนในอยู่ในระดับปานกลางแสดงให้เห็นว่าจะต้อง มีการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือการทำวิจัยในชั้นเรียนในให้มากกว่านี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ครูมีคุณลักษณะของนักวิจัยมาเป็นลำดับที่ 1 แสดงว่าครูมีแนวความคิดในเชิงบวกต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูได้รับการสนับสนุนการทำวิจัยจากทางโรงเรียน มาเป็น

ลำดับที่ 2 แสดงว่าครูได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนพอสมควร ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มากกว่านี้ ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยมาเป็นลำดับที่ 3 และมีทักษะในการทำวิจัยมาเป็นลำดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่าครูยังขาดความรู้และทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารจะต้องจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งเข้ารับการอบรม และสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ เพื่อครูจะได้ศึกษาค้นคว้า

2.2 ความต้องการของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน เรียงตามลำดับความต้องการได้ดังนี้
คือ

2.2.1 ต้องการให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและหน่วยงาน จัดงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน ที่ผ่านมาผู้บริหารยังจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านนี้น้อยมาก หรือแทบไม่มีเลย การทำวิจัยให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยอย่างเพียงพอ ที่ผ่านมา ครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากใช้ทุนส่วนตัว ฉะนั้นการทำวิจัยในชั้นเรียนครูจึงมีความต้องการเกี่ยวกับการของบประมาณ ซึ่งกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2542) ได้กล่าวว่าทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอ รวมทั้งการหาแหล่งเงินทุนเพื่อการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน

2.2.2 ต้องการให้หน่วยงาน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมาหน่วยงานยังไม่ได้ดำเนินการด้านนี้อย่างจริงจัง

2.2.3 ต้องการให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ส่งเข้ารับการอบรม กรณีที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้จัด พร้อมสนับสนุนงบประมาณในการเข้าอบรม

2.2.4 ต้องการให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา จัดหาและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้การทำวิจัยในชั้นเรียน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่มุ่งใจให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน คือ การมีเอกสาร ตำรา แหล่งค้นคว้าและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นคอมพิวเตอร์ ตลอดจนบริการต่างๆ ทางธุรการ สิ่งเหล่านี้สำคัญมากที่จะทำให้การวิจัยประสบผลสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี และมีคุณภาพ

2.2.5 ต้องการให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือการทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะที่ผ่านมา ผู้บริหารยังปฏิบัติด้านนี้น้อย อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารหลายท่านยังไม่เข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียนเท่าที่ควร ฉะนั้นผู้อำนวยการสถานศึกษา ต้องศึกษาหาความรู้ด้านการวิจัยให้มากเพื่อจะได้ให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ ได้อย่างถูกต้อง

2.2.6 ต้องการให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ให้ความสำคัญและกำลังใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน เช่นการพิจารณาความดีความชอบแก่ครูที่นำผลการวิจัยไปปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน หรือใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัย การทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา มีข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนดังนี้

3.1.1 ควรจัดหางบประมาณ สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูให้มากขึ้น

3.1.2 ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การทำวิจัยในชั้นเรียนระดับกลุ่มโรงเรียนหรือสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องโดยเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้

3.1.3 ควรส่งครูเข้ารับการอบรมในกรณีที่หน่วยงานหรือสถานศึกษาอื่นเป็นผู้จัด

3.1.4 ควรจัดหาแหล่งการเรียนรู้ เอกสาร เพื่อให้ศึกษาค้นคว้า

3.1.5 ควรให้คำแนะนำปรึกษาหารือ ให้ขวัญและกำลังใจ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

3.2.2 ควรมีการศึกษาเรื่องนี้ในกลุ่มอื่น หรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

3.2.3 ควรมีการวิจัย เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่นการสัมภาษณ์ระบบเจาะลึก เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ (2532) “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน” สารพัฒนาหลักสูตร 89 (สิงหาคม): 23-31
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา (2542) วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ กรุงเทพฯ การศาสนา
- กัลยา สุบรรณจ (2546) “ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินงานส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- คงศักดิ์ ธาตุทอง และงามนิตย์ ธาตุทอง (2543) “การทำวิจัยในชั้นเรียน” (เอกสารฝึกอบรม เชิงปฏิบัติการ)
- ชาติชาย ศรีแสง (2545) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ทศนา เขมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์ (2540) แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เทวิน ชินบุตร (2546) “การดำเนินงานด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (2544) การวิจัยและการพัฒนาเพื่อการปฏิรูปทั้งโรงเรียน กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์
- นลินี วารี (2545) “ความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- บัญชา อึ้งสกุล (2539) “บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน” สารพัฒนาหลักสูตร 15 (เมษายน-มิถุนายน) : 61-75

- ประเทือง พลเสนา (2545) “ปัญหาและความต้องการการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูแกนนำใน
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประวีต เอรารวรรณ์ (2542) การวิจัยในชั้นเรียน กรุงเทพฯ ยูแพด
- พ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543) การวิจัยในชั้นเรียน กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พ่องศรี วาณิชย์สุภวงศ์ (2545) “การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือการวิจัยในชั้นเรียน” ใน ประมวลสาระ
ชุดวิชาสารสนเทศและการวิจัยการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 7 หน้า 89-100 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ผดุงศักดิ์ วิไลลักษณ์ (2546) “ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม
- พนม พงษ์ไพบูลย์ (2536) “แนวคิดในการพัฒนาการเรียนการสอน” วารสารวิจัยสนเทศ 14
(มีนาคม): 1-6
- ล้วน สายยศ (2536) การวิจัยและขั้นตอนการวิจัย กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร คณะศึกษาศาสตร์
- ลัดดา กองคำ (2541) “การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วิจิต สุรัตน์เรืองชัย (2540) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา
คณะศึกษาศาสตร์
- วิรัช วรรณรัตน์ (2537) “การวิจัยในโรงเรียนและชั้นเรียน” วารสารการวัดการศึกษา 16
(กันยายน-ธันวาคม): 44-49
- วีรพล ฉลาดเข้ม (2544) “การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วัลลภ กันทรัพย์ (2543) แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ
ไทยวัฒนาพานิช

- ศักดิ์ดา อุปมาใต้ (2544) “การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สายศิลป์ สายีน (2544) “ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิยม (2538) “แนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน” ใน ลัดดา ภู
เกียรติ เส้นทางสู่งานวิจัยในชั้นเรียน หน้า 6-11 กรุงเทพฯ บพิชการพิมพ์
- สุวิมล ว่องวานิช (2544) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ อักษรไทย
- อนันท์ ยิ่งนอก (2544) “การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการ
วิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อุทุมพร จามรมาน (2537) การวิจัยของครู กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

ที่	ชื่อ - สกุล	วุฒิทางการศึกษา	ตำแหน่ง / สถานที่ทำงาน
1	นายภูเบศ เทียนศรี	ศษ.ม. (ประถมศึกษา)	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านคอนชุมช้าง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัด นครราชสีมา 30120
2	นายธิติวุฒิ นาคุณทรง	กศ.ม. (บริหารการศึกษา)	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สามัคคี อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา 30120
3	นายสถาพร ไกยชาติ	ค.ม. (บริหารการศึกษา)	ครู โรงเรียนบ้านกระเบื้อง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา 30120

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

การทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อม และความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

2. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ตอนที่ 3 ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านในฐานะที่ท่านเป็นครู ซึ่งการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด และข้อมูลที่ได้นี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาในการทำวิจัยในชั้นเรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนเสมา จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายปราธนา แสงสุด

นักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1
ข้อมูลทั่วไปของครู

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี

30 – 39 ปี

40 – 49 ปี

50 ปีขึ้นไป

3. อายุราชการ

ต่ำกว่า 5 ปี

5 – 9 ปี

10 – 14 ปี

15 - 19 ปี

20 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. ตำแหน่งในปัจจุบัน

อาจารย์ 1

อาจารย์ 2

6. ระดับชั้นที่สอน

ก่อนประถมศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

7. ท่านเคยเรียนหรือศึกษาหลักการวิจัยในชั้นเรียนหรือไม่

เคย

ไม่เคย

ในกรณีที่เคยเรียนหรือศึกษาโปรคระบวนการของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ศึกษาด้วยตนเอง

เรียนในระดับปริญญาตรี

เข้ารับการอบรมระยะสั้น

เรียนในระดับปริญญาโท

อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. ท่านเคยเข้ารับการอบรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนหรือไม่

เคย

ไม่เคย

ในกรณีที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว โปรดระบุจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม

1 ครั้ง

2 – 5 ครั้ง

มากกว่า 5 ครั้ง

9. ท่านเคยทำวิจัยหรือวิจัยในชั้นเรียนหรือไม่

เคย

ไม่เคย

ในกรณีที่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน ท่านทำเป็นกลุ่มหรือทำเดี่ยว

กลุ่ม

เดี่ยว

ตอนที่ 2

ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน

คำชี้แจง

ท่านคิดว่าท่านมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและได้รับการสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนมากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ความพร้อมในการทำวิจัยในชั้นเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก. ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย					
1	ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของนักวิจัยที่ดี.....
2	ความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัยในชั้นเรียน.....
3	ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน.....
4	ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน.....
5	ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....
6	ความรู้เกี่ยวกับสถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล.....
7	ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....
	ข. ทักษะในการทำวิจัย					
	ทักษะในการตรวจสอบเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....
8	ทักษะในการออกแบบการทำวิจัย.....
9	ทักษะในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....
10	ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....
11	ทักษะในการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....
12	ทักษะในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....
13	ทักษะในการสรุปผลการวิจัย.....
14	ทักษะในการเขียนรายงานผลการวิจัย.....
15	ทักษะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....
16	ค. คุณลักษณะของนักวิจัย					
	ศรัทธาต่อระเบียบวิธีวิจัย.....
17	มีความคิดสร้างสรรค์.....
18	ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ.....
19	ขยันหมั่นเพียรและอดทน.....
20	

ข้อ	ความพร้อมการทำวิจัยในชั้นเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21	มีความรอบคอบในการดำเนินการวิจัย.....
22	ปราศจากอคติในการทำวิจัย.....
23	เคารพในความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น.....
ง. การสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน						
24	กระตุ้นให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน.....
25	สนับสนุนงบประมาณในการวิ.....
26	จัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัย.....
27	จัดหาแหล่งความรู้เพื่อศึกษาค้นคว้างานวิจัย.....
28	จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัย.....
29	นิเทศ กำกับ ติดตาม.....
30	ส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุมหรืออบรม.....
31	สนับสนุนให้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....
32	ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัย.....
33	เผยแพร่งานวิจัย.....
34	ยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย.....

ตอนที่ 3
ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน

คำชี้แจง : โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง

1. ท่านต้องการที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านต้องการให้ผู้อำนวยความสะดวกสถานศึกษามีบทบาทอะไรในการทำวิจัยในชั้นเรียนของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านต้องการให้หน่วยงาน ช่วยอะไรบ้างในการทำวิจัยในชั้นเรียนของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายปราธนา แสงสุด
วัน เดือน ปีเกิด	3 กรกฎาคม 2506
สถานที่เกิด	อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านกระเบื้อง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสถานศึกษา

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายปราธนา แสงสุด
วัน เดือน ปีเกิด	3 กรกฎาคม 2506
สถานที่เกิด	อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านกระเบื้อง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสถานศึกษา